

PROLETARI DIN TOATE ȚĂRILE, UNIȚI-VĂ!

veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A.R.L.U.S.

12 pagini - 1 leu

14

ANUL XXV

(1255)

4 APRILIE 1969

Liudmila Rešetnikova e nedumerită: de ce nu crede lumea că e profesoară
de matematică?

Foto: M. Murasov

PROZĂ

Cai și oameni

Coastele dealurilor sînt presărate cu stejari albaștri și mesteceni albi. Ars de soare, aerul zace nemișcat deasupra cîmpiei. E liniște. Doar niște rîndunele sprînzare se încrucișează în cerul palid și de undeva, de foarte departe, se aud glasuri cristaline de copii.

Împreună cu Lionka Krutikov m-am întins într-o poieniță împrejmuțată cu un gard de nuiele. E o poieniță în care un antrenor „lucrează” cu caii lui, de două ori pe zi. Lionka tubeste caii și visează să devină antrenor. De aceea, atunci cînd am îmbrățișat cu privirea un exemplar foarte frumos, de rasă turkmenă, cu trupul ca o rachetă, și am exclamat: „Frumos animal”, Lionka s-a supărat, s-a roșit și m-a corectat încetîșor:

— De ce spunei „animal”? Spunei „cal”.

Lionka e elev în clasa a noua și îi place să filozofeze. E adevărat, filozof

joacă cu iarba, cu frunzele albe ale mestecenilor și cu coama ei. E ca un ștregar, fără nici o grijă. Dar Extra e tristă, tot mai tristă și, parcă, jignită.

— E supărată? îl întreb pe Lionka.

— Nu.

— Atunci, ce-i cu ea?

— E oarbă, îmi răspunde Lionka, oftînd. A orbit de durere, cînd a fătat. Minzul îi e acum un fel de călăuză. A fugit și dînsa nu poate face un pas fără el. Dar, vedeți, nu-l cheamă, înfelege că mititelul vrea să se joace. O să rămînă aici pînă se întoarce...

Gravedor, un cal de rasă turkmenă, e antrenat de un omuleț pătrat, cu ochi albaștri, o față frumoasă și mustața ca peria.

Gravedor scoate fulgere din ochi, zvîrle din copite, încercînd să scape de antrenor. E plin de spume, scrișnește din dinți și ochii îi se umplu de singe, tot mai tare.

În trei...

Foto: A. Idrîșov

fa lui are un caracter oarecum pragmatic.

Mi-a spus, de pildă:

— Omul înțelege calul. Dar și calul îi înțelege pe semenii noștri. Poți să vorbești cu caii, cum ai vorbi cu un om. La zoologie, nu spun însă nimic despre asta, m-aș căptuși imediat cu un doi. Dar eu știu: caii înfeleg. Omul poate înțelege toate animalele, atîta doar că cu fiecare animal trebuie să te porți altfel. Pisica e ca un copil mic. Dacă ești atent cu ea, îi faci o minge de hirtie, îi plimbi o sfoară pe dinainte, și-e prietenă pînă la moarte. Cu cîinii e mai greu. Sînt ca un fel de școlar: trebuie să fii și blind, și aspru cu ei. Știu după mine, adăugă el zîmbind. Calul, însă, e altceva. Calul e ca un om. Nu trebuie să umbli cu șmecherii cu el sau să-i faci educație. El înțelege orice. Trebuie numai să-i vorbești frumos și ajunge. Cum termin clasa a zecea mă duc la herghelie. Mă fac antrenor...

Dincolo de țarc, hălăduiește Iapa Extra, cu minzul ei. Minzul are un nume straniu, dar frumos: Erson.

Extra apucă iarba ușor, cu buzele-i mari, o mestecă încetîșor și apoi își saltă deodată capul frumos cu coama care-i ajunge aproape pînă la pămînt și rămîne incremenită așa, ascultînd nu știu ce. Rămîne multă vreme așa, mișcîndu-și numai urechile, dar deodată, liniștită parcă, lasă din nou capul în jos și începe iar să smulgă iarba mustoasă cu buzele-i moi.

Privindu-și mama cu oatecare teamă, Erson începe să se îndepărteze de herghelie. Calcă atent, de-abia mișcîndu-și picioarele. Face douăzeci de metri, apoi încă alți cîțiva și, în sferșit, o pornește la galop. Aleargă nebunește, din toate puterile, zvîrlindu-și bucurosi copitele în sus.

Extra îi ascultă goana, tot mai depărtată, ridicîndu-și cu grijă capul și incremenind în această poziție. Oștează. Da, da, oștează, dureros, omenește și rămîne cu capul în vînt. Vîntul se

Fața lui Lionka se luminează; băatul prinde căpăstrul, sare cu ușurință, își înfinge trupul lui ușor în șea și în aceeași clipă se trezește la pămînt. Antrenorul a auzit căderea lui Lionka, dar umblă înainte liniștit, fără să se întoarcă, de parcă nu s-ar fi întîmplat nimic.

Lionka sare iar în șea și din nou Gravedor îl trîntește de pămînt. Și iarăși în șea și iar jos.

Antrenorul s-a oprit, a rămas locului de parcă s-ar gîndi cum să procedeze, după care, mîngîindu-și mustața, se întoarce. Nu se grăbește, pășește încetîșor. Se apropie de Lionka, care-i roșu de ciudă, îi ia căpăstrul, trage deodată de el, întoarce capul calului și privindu-l drept în ochi, îl întrebă:

— Nu îți-e rușine, Gravedor? De ce te porți așa? Nu-i frumos. Sau îți-e cumva rău?

Calul se întoarce și răsufă zgomotos.

— Să chem doctorul? continuă antrenorul. Ia arată-mi dinții!

Se uită mai întîi în gura calului, apoi îi cercetează fiecare copită, încearcă chinga și dînd din nou căpăstrul lui Lionka se întoarce și se îndreaptă spre un buștean.

Lionka aterizează pe pămînt de trei ori la rînd. Antrenorul se îndreaptă fugind spre Gravedor, îi desface chinga, îl apucă de căpăstru și îl duce cu el, fără o vorbă. O ia pe cîmp, îl plimbă și îi vorbește mereu, privindu-l tot timpul în ochi.

Lionka s-a așezat lângă mine, își curăță pantalonii mînjiți și-mi spune:

— Vedeți cum îi dresează, cum îi chinuie în fel și chip? Și ei se lipește de el. Eu sînt bun, le dau zahăr, dar ei se lipește de el.

După o jumătate de oră, antrenorul se întoarce cu Gravedor și-i spune lui Lionka:

— Ei, ia încearcă acum!

Lionka se apropie speriat de cal, se oprește nehotărît lângă el și cu o săritură, se aruncă în șea, zîmbind fericit, în timp ce Gravedor îl privește pe antrenor cu niște ochi scăpărînd de inteligență și mișcîndu-și ușor urechile...

Iulian Semionov

REALITATE
ȘI FICȚIUNE

În vizită

la „Doctorița Vera”

Se știe că Boris Polevoi, cunoscutul scriitor sovietic a publicat acum cîțiva ani romanul „Doctorița Vera”. Ca și în „Povestea unui om adevărat”, scriitorul a folosit un prototip real pentru eroul principal al narațiunii sale. De data aceasta autorul și-a ales drept personaj pentru romanul său o doctoriță care în anii grei ai celui de al doilea război mondial a făcut din profesia ei un mijloc de acțiune împotriva ocupațiilor hitleriste, innobilînd-o cu sensurile majore ale unui imperativ de luptă ce era al întregii umanități. Lidia Petrovna Tihomirova, căci acesta este numele adevărat al „Doctoriței Vera”, a îngrijit, cu devotamentul specific profesiei, numeroși partizani atinși de gloanțele ocupațiilor sau prizonieri fugiți din captivitate.

Vizita pe care un redactor al revistei „Literaturnaia Gazeta” a făcut-o Lidiei Tihomirova a fost prilejuită de premiera filmului făcut după romanul lui Boris Polevoi. Premiera a avut loc la clubul uzinei unde Lidia Petrovna lucrează acum ca medic de policlinică. „La 64 de ani ai mei, a explicat doctorița, nu mai puteam face operații complicate, dar nici n-am putut să mă despart de medicină”.

Ce completări s-ar mai putea aduce biografiei „Doctoriței Vera”?

După ce și-a desfășurat activitatea într-un spital din zona eliberată cu abnegația care a atras atenția scriitorului, Lidia Petrovna și-a continuat-o în spitalele de pe front. La terminarea războiului, a adoptat trei fete orfane, pe care le-a crescut împreună cu propria fiică. E interesant de remarcat că trei dintre copiii ei au ales, la rîndul lor, aceeași profesie, devenind medici.

Se înțelege că romanul lui Boris Polevoi i-a adus Lidiei Petrovna o faimă binemeritată, ceea ce a îngreunat simțitor interpretarea rolului. Actrița I. Tarkovskaia a trebuit să țină seama nu numai de personajul creat de scriitor, ci și de existența prototipului. O sarcină dublă, ce nu era ușor de realizat. De aceea, I. Tarkovskaia s-a simțit obligată să-i facă o vizită Lidiei Petrovna, să o cunoască îndeaproape și să-i ceară sfatul în legătură cu acest

cartea

cartea cartea

cartea cartea cartea

rtea cartea cartea cartea

cartea cartea cartea c

cartea cartea cartea cartea

ea cartea cartea cartea ca

cartea cartea cartea cartea

ea cartea cartea cartea ca

ea cartea cartea cartea ca

ea cartea cartea cartea ca

ea cartea cartea cartea ca

ea cartea cartea cartea ca

ea cartea cartea cartea ca

ea cartea cartea cartea ca

ea cartea cartea cartea ca

ea cartea cartea cartea ca

ea cartea cartea cartea ca

ea cartea cartea cartea ca

ea cartea cartea cartea ca

ea cartea cartea cartea ca

ea cartea cartea cartea ca

ea cartea cartea cartea ca

ea cartea cartea cartea ca

ea cartea cartea cartea ca

ea cartea cartea cartea ca

ea cartea cartea cartea ca

ea cartea cartea cartea ca

ea cartea cartea cartea ca

ea cartea cartea cartea ca

ea cartea cartea cartea ca

ea cartea cartea cartea ca

ea cartea cartea cartea ca

ea cartea cartea cartea ca

ea cartea cartea cartea ca

ea cartea cartea cartea ca

ea cartea cartea cartea ca

ea cartea cartea cartea ca

ea cartea cartea cartea ca

ea cartea cartea cartea ca

ea cartea cartea cartea ca

ea cartea cartea cartea ca

ea cartea cartea cartea ca

ea cartea cartea cartea ca

ea cartea cartea cartea ca

ea cartea cartea cartea ca

ea cartea cartea cartea ca

ea cartea cartea cartea ca

ea cartea cartea cartea ca

ea cartea cartea cartea ca

ea cartea cartea cartea ca

ea cartea cartea cartea ca

ea cartea cartea cartea ca

ea cartea cartea cartea ca

ea cartea cartea cartea ca

ea cartea cartea cartea ca

ea cartea cartea cartea ca

ea cartea cartea cartea ca

ea cartea cartea cartea ca

ea cartea cartea cartea ca

ea cartea cartea cartea ca

ea cartea cartea cartea ca

ea cartea cartea cartea ca

ea cartea cartea cartea ca

ea cartea cartea cartea ca

ea cartea cartea cartea ca

ea cartea cartea cartea ca

ea cartea cartea cartea ca

ea cartea cartea cartea ca

ea cartea cartea cartea ca

ea cartea cartea cartea ca

ea cartea cartea cartea ca

ea cartea cartea cartea ca

ea cartea cartea cartea ca

ea cartea cartea cartea ca

ea cartea cartea cartea ca

ea cartea cartea cartea ca

ea cartea cartea cartea ca

ea cartea cartea cartea ca

ea cartea cartea cartea ca

ea cartea cartea cartea ca

ea cartea cartea cartea ca

ea cartea cartea cartea ca

ea cartea cartea cartea ca

ea cartea cartea cartea ca

rol puțin obișnuit. „Doctorița Vera” nu i-a dat, însă, decît o singură indicație. La observația actriței că e vorba de primu-i rol mai important și că ar dori să afle părerea ei asupra interpretării, Lidia Petrovna i-a răspuns numai:

— Cu multă modestie.

De altfel, aceasta este și trăsătura primordială a personajului lui Boris Polevoi.

VIAȚA LITERARĂ

La ce lucrează...

Grigori Baklanov: „Cartea la care lucrez, cu oarecari întreruperi, de peste patru ani este, prin epoca în care se petrece acțiunea, cea mai pașnică. Acțiunea se desfășoară în zilele noastre. Speram s-o termin anul trecut, acum sper s-o termin anul acesta, dar, din păcate, povestea nu se povestește atît de repede...”

Așadar, este un roman contemporan, despre niște oameni care au acum patruzeci de ani. Marele război de apărare a patriei a fost pentru ei prilejul celor mai puternice trăiri de tinerețe... Cartea se numește „Prietenii”.

Gheorghe Beriozko: „Am pe masa de lucru două manuscrise, două romane la care lucrez concomitent. Unul este consacrat moscoviților. Al doilea este un roman de război, intitulat „Casa învătătorului”, pe care sper să-l termin la sfîrșitul acestui an. Inițial îl intitulasem „Frăție”, denumire care exprimă, poate, mai precis, mai direct sensul lui intim. Aș vrea ca în această carte să răsune puternic tema frăției internaționale în luptă cu fascismul, frăția de luptă a comunistilor.

Timpul acțiunii — toamna și iarna anilor 1941—1942. Locul acțiunii, un mic orașel la hotarul dintre regiunile Moscova și Smolensk, pădurile din preajma Moscovei, în care activau detașamente de partizani. Personajele romanului: locuitorii ai unui mic orașel, soldați, ofițeri, un învățător care lucrea în ilegalitate și mulți alții”.

Savva Golovanovski: „Nu-mi aduc aminte cine a spus că un om care a fost pe front nu se mai poate gîndi la nimic altceva. E, desigur, exagerat, dar afirmația conține și mult adevăr.

Căci, iată, și eu continui să lucrez la tema războiului. Eroi și evenimente descrise de mine în romanul „Popul de pe celălalt mal” mă emoționează și acum. Iar cititorii, în scrisorile lor, mă întrebă: care a fost soarta Xeniei? Cum s-a terminat afacerea Șumakov? Hurkevici s-a reîntîlnit cu femeia pe care o iubea? Destinul eroilor trebuie urmărit pînă la capăt și, de aici, nevoia unui nou roman”.

Serghei Krutilin: „Nuvela „Locotenentul Artuhov” a fost pentru mine, cum se spune pe front, o „operație de recunoaștere”...

Acum lucrez la o nouă povestire de război. Cititorii se vor reîntîlni cu Vasili Artuhov și prietenii lui. Va fi o povestire despre aspra iarnă 1941—1942, despre primele victorii de pe front, foarte importante pentru psihologia soldatului rus, care l-au făcut să-și simtă propria-i forță și slăbiciunea fascismului. Nu toți participanții la aceste lupte au ajuns apoi pînă la Berlin, dar cu toții și-au făcut datoria și de aceea faptele și amintirile lor sînt pentru noi sfînte”.

CIRCULAȚIE

Cind
automobilul
va fi demodat

După toate aparențele, circulația în orașele mari nu are o soartă prea fericită: cu cât se dezvoltă mai mult și se „modernizează”, cu atât se complică, devine mai lentă și mai dificilă. În unele metropole, intensificarea insuficient controlată a traficului interferează cu continuitatea fluxului, ceea ce a dus încă de pe acum la o situație paradoxală: în anumite momente ale zilei cel puțin, pentru cei ce se grăbesc este preferabil să meargă pe jos dacă vor să ajungă la timp.

Ar fi naiv să credem că pentru orașul de mline soluția constă în dezvoltarea rețelei de artere. Străzi suspendate

Nici arterele late nu vor mai face în curând față traficului crescând

ar putea desigur „sări” peste cartierele aglomerate, iar pasajele subterane pot degreva încrucișările dificile. Dar și capacitatea lor este limitată. Ele cer investiții mari, prejudiciază construcția de clădiri în zonele respective și în general nu înfrumusețează panorama orașului. În plus nu facilitează decât fluxul circulației, nerezolvând problema parcării automobilului cât mai aproape de locul de muncă sau de centrul comercial unde orașenii își fac cumpărăturile.

Viitorul are anumite pretenții, nu întotdeauna foarte comode. Uneori trebuie împăcat prea multe lucruri concomitent și de aceea vor deveni necesare transformări, care astăzi sînt aproape de neînchipuit, dar care mîine vor fi de la sine înțelese. O asemenea transformare va suferi și circulația urbană, care nu va mai avea ce face cu

motorizarea individuală. Automobilul, socotit încă un obiect de primă necesitate, pe care cei ce nu îl au și-l doresc cu ardoare introducîndu-l în „planificarea” familială, va ajunge de-a dreptul demodat și nu va mai îndeplini decât funcția de „hobby”.

După părerea multor urbanisti, locul de frunte va reveni transportului în comun, singurul capabil să satisfacă traficul mereu crescînd, cu condiția să fie proiectat și organizat în mod corespunzător și să funcționeze ireproșabil. Un model ideal, cu diverse variante în practică, se compune dintr-o rețea de metrou cu linii radiale, mergînd din centru spre periferie, și linii circulare care le întretaie pe primele la diverse intervale (toate vor fi amplasate în general sub magistrale); în orașele vechi acest sistem poate fi completat în afara centrului cu tramvaie și căi ferate aeriene, deși în principiu acestea sînt de prisos și chiar supărătoare. Metroului deosebit de eficace — garniturile puținându-se succeda fără întrerupere — i se vor adăuga linii de autobuz ce vor deservi porțiunile de oraș cuprinse între stațiile subterane. În fine, rețeaua ar putea fi îndesită cu trotuare rulante, al căror predecesor onorabil — banda rulantă — și-a făcut proba în industrie, construcții, agricultură. Totuși, valoarea lor pentru transportul de persoane este adesea exagerată. În nici un caz trotuarul rulant nu va prelua tot traficul pe străzile din centrul orașelor. El este scump, ceea ce nu ar conta dacă ar fi suficient de practic. Dar este și prea lent. Nu poate depăși 3—4 km pe oră, deoarece la viteze mai mari numai alergătorii de meserie s-ar urca și coborî de pe el. Pentru a asigura deci o bandă cu viteză unei biciclete, ar trebui să se monteze paralel vreo 5 benzi cu viteze diferențiate, în așa fel încît și oamenii obișnuiți să poată trece de pe una pe alta. Deși nu-i total exclus, acest tur de forță nu este însă luat deocamdată în considerare. Probabil că la început trotuarele rulante vor avea doar 1—2 piste, eventual cu scaune și acoperite, și vor deservi anumite complexe culturale sau comerciale mari.

O rețea de circulație atât de strînsă va permite să se ajungă în orice punct al orașului mai repede și mai comod decât cu mașina proprie, chiar ducînd oarecari greutăți.

Mai rămîn de spus cîteva vorbe despre accesul la gări, aeroporturi și porturi riverane care vor fi amplasate exclusiv periferic. Acesta va fi asigurat de elicoptere, care nu se vor agita însă la întimplare ca un roi de muște, după cum sînt reprezentate în imaginile de anticipație. Traficul lor se va face la anumite „etaje” bine stabilite și va fi reglementat de reguli foarte severe. Este cert că oamenii nu se vor „repezi” pînă la cutare prieten cu elicopterul, așa cum fac astăzi cu automobilul.

LA ORDINEA ZILEI

Cum schimbăm
clima

La prima vedere s-ar părea că pe glob nu se depun prea multe eforturi pentru modificarea climei. Realitatea este însă că se fac multe lucruri: unele în mod intenționat, iar altele neintenționat.

Dar să aruncăm mai întîi o privire asupra modificărilor climatice intenționate. Începînd cu vremea cînd primul homo sapiens și-a aruncat pe umeri pielea unui animal și a descoperit că îl încălzește, omul a căutat să modifice consecințele climei. Apoi și-a construit o casă. Acest lucru a însemnat un control asupra climei pe o suprafață limitată. Pe suprafețe mai mari, de hectare, omul a modificat clima prin plantarea arborilor. Clima de sub arbori diferă de aceea de sub cerul liber. Procesele de irigație modifică clima pe suprafețe de kilometri pătrați. În ultimii ani s-au studiat posibilitățile modificării climei pe suprafețe mai mari, ca de exemplu posibilitatea însămînțării norilor. În urma unor îndelungate experiențe se crede că, prin introducerea unor cristale de iodură de argint în fiecare nor ce se apropie, s-ar putea realiza, în condiții ideale, o creștere de 10% a cantității de ploaie pe suprafețe de sute de kilometri pătrați.

Modul cel mai evident prin care omul a modificat în mod inconștient clima este construirea orașelor. Clădirile și asfaltul impermeabilizează teritoriul care însumează 50—60% din su-

prafața orașului. Orașele au, evident, un număr mai mic de arbori și o suprafață mult mai mică de zone verzi decât terenurile neclădite, din care cauză suprafețele construite nu transpiră în aer o cantitate tot atît de mare de vapori de apă. Drept urmare, orașul este mai uscat; chiar solul zonelor lui verzi este mai uscat decât solul suprafețelor neconstruite.

Efectul combinat al acestei situații este modificarea compoziției aerului. Aerul de deasupra orașelor conține de la 10 pînă la 10 000 ori mai multe particule decât aerul suprafețelor neclădite. Un oraș de dimensiuni mijlocii primește cu 30 la sută mai puțină lumină solară și cu 90 la sută mai puțină rază ultravioletă decât suprafețele neconstruite.

Ceața este mult mai densă deasupra orașelor decât deasupra teritoriilor înconjurătoare, iar ploaia ce cade asupra aglomerărilor urbane este cu 10 la sută mai abundentă decât în împrejurimi. Nu-i lipsit, desigur, de interes să menționăm că s-a constatat o scădere a frecvenței ploilor duminică și sârbătorile, ceea ce este un indiciu că fumul ce provine din industrii și care produce nuclele de condensare aducătoare de ploaie joacă un rol important.

În sfîrșit, orașul își determină propriile temperaturi în primul rînd prin menținerea unor nopți mai călduroase. Pavajele de beton acumulează căldură, astfel încît minimele temperaturilor din timpul nopții sînt mai ridicate.

EDILITARE

Marea
vine în oraș

În Palatul sporturilor nautice din Moscova se construiește un bazin cu apă de mare. Va fi un uriaș rezervor în care inotătorii vor ajunge direct din hotelul complexului. Din pereții bazinului privesc spre interiorul lui cîteva perechi de ochi. Sînt reflectoarele care-i vor lumina pe inotători de jos, încît pe orice timp, chiar atunci cînd din cauza vaporilor nu se mai vede apa antrenorii le vor putea urmări orice mișcare. Alți patru „ochi” montați tot în pereții bazinului vor îngădui arbitrilor să-i urmărească pe sportivii dintr-o galerie subterană. Instalații speciale vor încălzi apa pînă la temperatura necesară.

Nu va mai trece mult timp și cupa albă a bazinului — pereții sînt îmbrăcați în plăci de faianță — se va umple cu cea mai veritabilă apă de mare. Unii credeau că va fi adusă prin conducte direct din mările Baltică sau Neagră, alții susțineau că va fi „preparată” pe loc din apă obișnuită în care se va dizolva sare de mare. Dar nici una din aceste variante nu-i cea adevărată. Apa de mare va curge direct din robinet venind de la o adîncime de 1 300 de metri. Cu milioane de ani în urmă, mai exact în devonian, pe locurile actualei capitale sovietice se întindea o mare. Aceasta nu a dispărut fără urmă, ci a fost încluiată de natură în adîncurile pămîntului. De aceea sonde săpate în oricare colț al Moscovei pot aduce la suprafață mari cantități de „concentrat de apă de mare”. Pentru a deveni folosibil, „concentratul” trebuie diluat cu apă dulce.

Aceeași apă ar putea fi folosită și la curățatul străzilor de zăpadă. După cum ar mai putea fi folosită într-un viitor

bazin pentru delphin. O instalație simplă ar putea, de asemenea, extrage din ea mari cantități de sare utilizabilă în scopuri curative.

IN CURÎND

Antrenamentul
sportiv
se automatizează

Exercițiile sportive comportă o multitudine de mișcări concomitente, care sînt departe de a fi executate în momentul și cu viteza ideală chiar și de către campioni. Pentru sportivii sovietici un rol preponderent în remedierea acestui inconvenient este destinat să joace Institutul central de cultură fi-

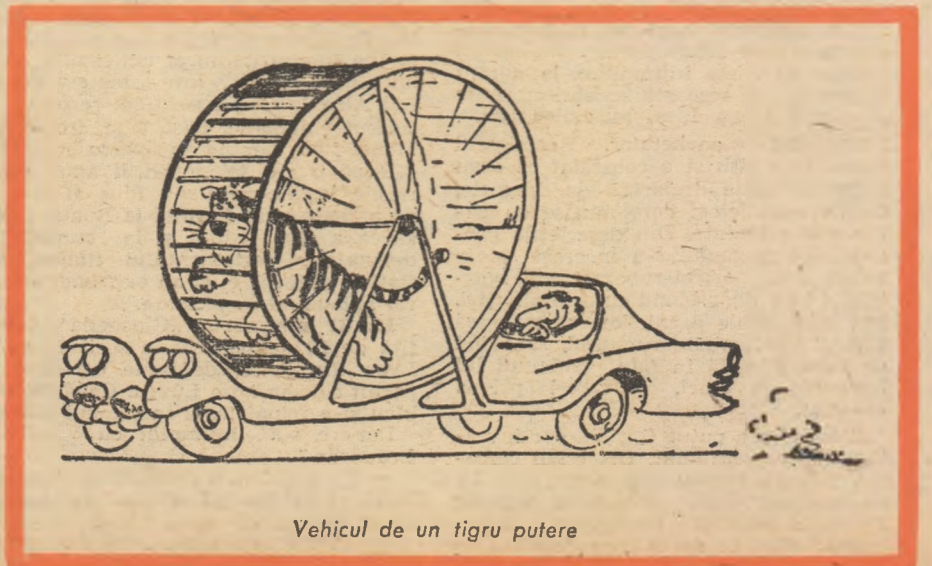

La catedra de box, aparatele „antrenor-controlor” experimentează capacitatea de apreciere a distanței de către parteneri

zică din U.R.S.S. și, în special, catedra de teorie și metodică a culturii fizice.

În laboratorul condus de conferențiarul V. Zaiforski sînt actualmente puse la punct niște sisteme electronice numite de „informare urgentă”, care corespund fiecărei unei ramuri sportive. Pentru patinatori, de exemplu, sistemul electric, un fel de centură cu ramificații spre diferite părți ale corpului, comportă, între altele, un element care în contact cu gheața declanșează un curent ce aprinde o lampă-semnal aflată la antrenor și o sonerie pentru sportiv dîndu-i astfel posibilitatea să-și corecteze mișcările. Aparatul prevede și un sistem de semnale pentru înclinări la dreapta, la stînga, înainte și înapoi, de asemenea luminoase și sonore.

Experiențele făcute au arătat că, datorită acestui aparat, din 30 de sportivi 25 au reușit un exercițiu după zece încercări. În cadrul aceluiași grup, dar fără aparat, după treizeci de încercări nici unul dintre sportivi n-a reușit exercițiul. În viitor, aparate de „informare urgentă” vor fi construite, pe bază de modele matematice adecvate, pentru exercițiile de antrenament ale fiecărui sport.

Vehicul de un tigru putere

Calitatea
actualitatea actuală
actualitatea actuală
actualitatea actuală
actualitatea actuală
actualitatea actuală
actualitatea actuală
actualitatea actuală

UNEORI, AVENTURA ÎNCEPE ÎN MUZEU...

Hoți-maniaci și hoți-filantropi

Riviera franceză și Coasta de Azur, de multă vreme liman al corifeilor picturii contemporane — acolo locuiesc Picasso și Chagall, iar până acum cițiva ani au lucrat Braque, Giacometti și alții — se află de ani de zile în stare de alarmă. Căci, în ciuda complicității lor sistem de securitate, din 1960 până în 1967 muzeele din sudul Franței au pierdut peste 270 de tablouri.

De mare anvergură a fost atacul pus la cale împotriva muzeului Vendôme din Aix unde, într-o noapte, hoții au încărcat, în numai o oră și jumătate, o furgonetă plină cu picturi, între care opt tablouri de Cézanne, lucrări de Matisse, Seurat etc. Au dispărut celebre pinze „Jucătorii de cărți”, „Natură moartă cu pulpă de berbec”, „Portretul d-nei Cézanne”.

Pagubele s-au cifrat la 10 milioane franci.

E adevărat că după cțva timp mare parte din lucrări și-au reluat locul în muzeu, dar drumul lor de întoarcere a fost, ca să spunem așa, foarte dificil... Prin intermediul unui cunoscut avocat din Paris s-au purtat tratative secrete, s-a încheiat o înțelegere asupra sumei de răscumpărare, banii au fost înmănați și astfel tablourile au revenit la locul lor...

Surisul enigmatic al Giocondei

Oricât ar părea de paradoxal, spaima paznicilor de muzeu au fost și rămân nu hoții de profesie „organizați”, cu care se poate găsi un limbaj comun (al cifrelor), ci amatorii fie de pictură, fie de risc. Aceștia pot săvârși un furt de-a dreptul absurd. Căci motivele care-i îndeamnă la acest act nesăbuit sînt dintre cele mai diverse. Unui hoț de profesie, bunăoară, nu i-ar trece prin mințe să fure „Gioconda”, căci n-ar putea-o vinde...

Cu toate acestea, acum 58 de ani Franța a fost zgduidă de dispariția Monei Lisa. În căutarea ei au pornit un batalion de polițiști în uniformă și o sumedenie de „istorici de artă în civil”, care au scotocit cu de-amănuntul toate cele 20 de hectare ale Luvrului, i-au interogată pe rînd pe funcționarii muzeului, au întocmit fișe despre rudele și prietenii acestora punînd în lumină cele mai ascunse legături ale lor. Dar în zadar.

În cele din urmă poliția a început să aresteze pe toți suspecții din boema pariziană. Printre ei se afla și „un a-nume Amedeo Modigliani, de origine italiană, cu surse de existență necunoscute” — același Modigliani ale cărui lucrări Luvrul va încerca zadarnic, peste 40 de ani, să le cumpere. Pentru explicații, poliția l-a convocat și pe un „anume Picasso”, precum și pe alți străini suspecți. Apoi s-a născut versiunea cu un „Indrăgostit”. Cu un an înainte de trista întimplare, la muzeu începuseră să sosească scrisori adresate „doamnei Mona Lisa, muzeul Luvru”. Principalul anchetator, comisarul Driou, le-a citit și a constatat că erau niște înfocate declarații de dragoste, făcute unei femei care murise cu patru secole înainte. Din descrierile personalului muzeului s-a încercat alcătuirea unui portret-robot al Indrăgostitului: un tînăr blond cu ochi albaștri. Din declarațiile paznicilor reieșea că tînărul vizitase zilnic muzeul, zăbovind de fiecare dată în fața tabloului lui Leonardo da Vinci, pe care-l privea extaziat.

Blondul n-a putut fi găsit, dar investigațiile au continuat. Detectivii cercetau trenuri, blocuri de gări și porturi. La un moment dat, neobositul comisar Driou a anunțat pachebotul „Champagne” aflat în cursă spre America de Sud: „Poliția din Europa și din cele două Americi o caută pe Mona Lisa,

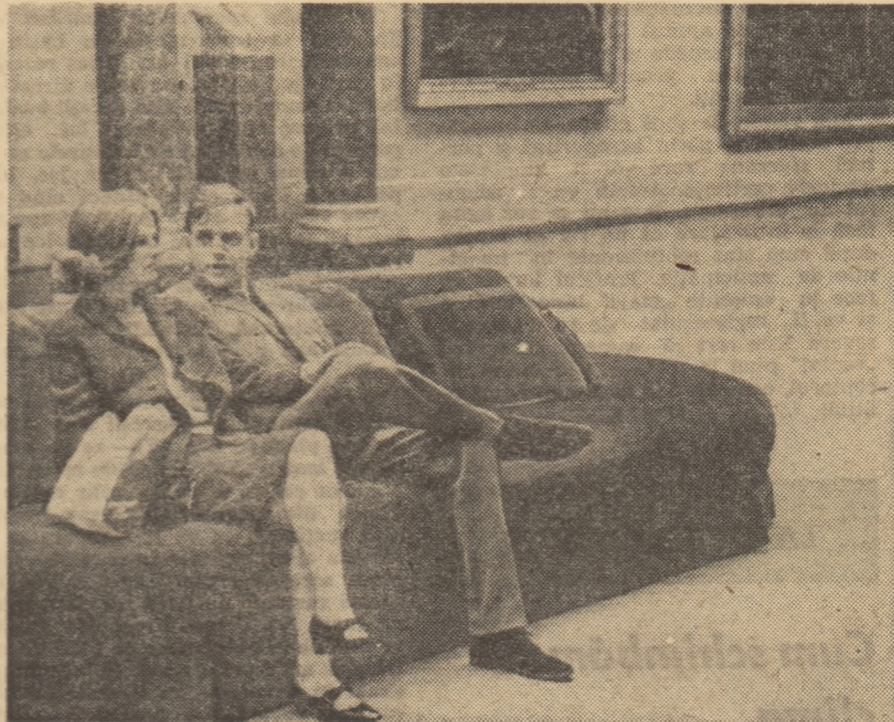
soția lui Francesco del Giocondo, pictată în ulei în 1504 la Florența de Leonardo da Vinci, achiziționată în 1518 cu 4000 de scuzi de Francisc I, rege al Franței, și expusă apoi la Fontainebleau, Versailles și alte palate ale curții regale, pînă cînd din ordinul cetașeanului Napoleon ea și-a ocupat locul la Luvru, de unde a fost furată la 21 august 1911 de un răufăcător necunoscut. Semne particulare: un suris enigmatic”.

Au trecut astfel doi ani fără ca să se fi putut depista vreo urmă.

În decembrie 1913, un negustor de tablouri, florentinul Alfredo Geri, a găsit pe biroul lui, în curierul de dimineață, o scrisoare cu următorul conținut:

„Sînt italian. Eu am luat „Gioconda” de la Luvru acum doi ani și am făcut asta ca să restitui patriei o operă de artă furată de francezi. Leonardo”.

„Încă un psihopat” — și-a spus

Clipă de relaxare într-o sală a Luvrului

Geri. Totuși pentru orice eventualitate a scris cțeva rînduri post-restante. Misteriosul Leonardo a răspuns. La 11 decembrie 1913, Geri a oprit trăsura la adresa indicată: hotelul „Trianon-Italia” în „Hotel Gioconda”, omul care i-a deschis ușa era foarte agitat. După ce s-a convins că în fața lui se afla chiar Alfredo Geri, a îngenucheat și a scos de sub pat un geamantan de lemn foarte uzat. Pe podea au zburat mai întii niște boarfe, cțeva peneluri și o mandolină. De pe fundul dublu al cutiei el a scos un obiect învelit într-o mătăse roșie. Lui Alfredo Geri i s-a tăiat respirația: surisul enigmatic, trist, bun, ironic, al Monei Lisa lumina încăperea mizeră...

După o oră telegraful îi anunța pe regele Italiei, pe Papa Pius al X-lea, pe ambasadorul Franței la Roma. Cînd știrea a fost adusă și la cunoștința deputaților parlamentului italian, aflați în ședință, ei și-au exprimat bucuria aplaudînd în picioare.

La 31 decembrie, „Gioconda”, însoțită de 20 de polițiști, a sosit în gara Lyon din Paris, de unde cortegiul a pornit solemn spre Luvru. Celebrul tablou și-a reluat locul în salonul pătrat. Dar ce s-a întimplat cu Vincenzo Leonardo?

— Nu sînt hoț, a declarat el tribunului, ci patriot. „Gioconda” trebuie să fie a italienilor.

În cursul interogatoriului s-a stabilit că adevăratul nume al hoțului era Perugia, că omul lucrase cțiva ani ca

zugrav în Franța, din care o bucată de vreme chiar la Luvru. Mai mult, împreună cu cțiva meșteri fixase un geam de protecție la tabloul cu pricina. Atunci îi venise ideea să fure „Gioconda”. De ce? Cu ce scop?

— Mi s-a spus — a declarat Perugia — că „Gioconda” a fost furată din Florența de către Napoleon, încît voiam să o înapoiez patriei.

Și a izbuțit Profitînd de o clipă prielnică a scos pinza din ramă și a dus-o acasă. După multe peripeții, a ajuns la Florența. E ușor de închipuit în ce stare de spirit trebuia să fie un om care, timp de doi ani, a ținut sub patul lui o asemenea capodoperă. În cele din urmă nervii i-au cedat, ceea ce l-a determinat să-i scrie lui Geri. La 4 iunie 1914, Perugia a fost condamnat la un an și o săptămînă închisoare. Faima de Herostrat a zugravului florentin s-a răspîndit în toată lumea. Pînă și proprietarul sordidului

reportaj,
reportaj reportaj,
portaj reportaj repor
taj reportaj reportaj re,
reportaj reportaj reportaj
ortaj reportaj reportaj repo
j reportaj reportaj reportaj
ortaj reportaj reportaj repor
aj reportaj reportaj reportaj l

Semnalul de alarmă a început să sune strident și prelung. În sală au dat imediat buzna conservatorii muzeului, oameni în vîrstă, care sufereau de astm, și restauratorii palizi, cu ochelarii căzuți pe nas.

Dispăruse „Indiferentul”. Curînd, cumplita veste a ajuns, pe scară ierarhică, pînă la ministrul Educației, — care avea pe atunci în subordine Direcția artelor frumoase. Tabloul lui Watteau, una din capodoperele Luvrului, dispăruse în plină zi, într-o duminică, cînd muzeul era invadat de vizitatori, chiar sub nasul paznicilor.

A izbucnit un mare scandal. Presa biciuia fără milă neglijența și incompetența conservatorilor muzeului...

Au trecut două luni; în lume se petreceau alte evenimente care-și disputau primele pagini ale ziarelor. La 14 august 1939, „Indiferentul” a reapărut, de data asta direct în Palatul Justiției. Îl adusesse un tînăr însoțit de patru avocați. Stringînd tabloul la piept ca pe o icoană, omul a anunțat că vrea să facă o declarație:

— Mă numesc Serge-Claude Boguslavski. Eu am furat „Indiferentul” de la Luvru. Îl restitui acum pentru că în fața țării stau alte probleme, mult mai serioase decît căutarea de tablouri... De ce furase însă Boguslavski (pentru prieteni „Bog”) celebrul tablou? Ce avea de gînd să facă cu el?

Fiu, în vîrstă de 24 de ani, al unor cetățeni originari din Polonia, Serge-Claude era de profesie pictor nerecunoscut. Își cîștiga existența reușind fotografiile. Tot timpul liber și-l petrecea la Luvru; pe jumătate flămînd, zăbovise multe zile în fața „Indiferentului” de Watteau, cercetînd cu deosebită luare aminte tabloul. Ceva îl deranja. Deodată își dădu seama ce: pinza era stricată. Da, da, stricată de mina nepricepută a restauratorilor. Obrazul, piciorul, bărbia fuseseră, după părerea lui, „denaturate de o mină din topor”. Drept care, Serge-Claude hotărî să repare grosolanele greșeli. Numai că pentru asta trebuia să ducă tabloul acasă. Dar cum?

Timp de două săptămîni, Bog venise zilnic în sala Lacaze și încercase să taie sîrma care fixa tabloul de cîrlig. În sfîrșit, în duminica de 11 iunie sîrma cedase. Boguslavski luase tabloul și se îndreptase cu el spre ieșire. Nedumerit, dar destul de calm, paznicul îl întrebă:

— Ce faceți?

— Nu vedeți? Duc lucrarea la restaurare.

— A... Nici duminica nu aveți liniște?

— Dacă trebuie...

Vreme de două luni, Boguslavski a trudit la tablou zi și noapte în mansarda lui. În același timp a ținut și un jurnal intrucît intenționa să publice o carte: „De ce am luat un Watteau din Luvru?”

Raportul comisiei de expertiză, care a stat la baza actului de acuzare, a stabilit însă că: „Tabloul a fost spălat și acoperit cu lac de parchet... Unele detalii și uleiuri ale originalului au dispărut... Din cele constatate, rezultă că pinza a încăput pe mîinile unui ignorant maniac”.

Tribunalul l-a condamnat pe Boguslavski la doi ani închisoare. „Indiferentul” (în original), care figurase la proces drept corp delict, era ultimul tablou din Luvru pe care-l mai puteau vedea atunci parizienii, toate celelalte fuseseră împachetate și transferate în adăpost. Începuse războiul.

Acum, dacă e să dăm crezare afirmațiilor celor ce păzesc muzeele, astfel de întimplări nu mai pot avea loc. E adevărat că în lume există peste 12 000

M. Belenki

(Continuare în pag. 11-a)

TEATRU

Tot și ceva pe deasupra

La Teatrul de Satiră din Moscova pe care îl conduce, Valentin Plucek a pus în scenă noua piesă a lui Alexandr Stein „Ultima paradă”. Autorul a subintitulat-o „Comedie, aproape vodevil, în două părți, cu cintece, cuplete și, bineînțeles, cu happy end”. Această prezentare spune tot. Piesa nu are mari pretenții și în ansamblul dramaturgiei lui Stein nu înseamnă mai mult decât un divertisment, o încercare, un fel de „ia să văd dacă pot face și așa ceva”.

Regizorul a tratat-o ca atare, rezolvind încurcătura care era gata să despartă un cuplu de sinceri îndrăgostiți, în linii îngroșate, distrindându-se fățiș de povestioara muzical-dansantă care se petrece undeva foarte în nord. Actorii se distrează și ei jucind-o. Trebuie să adaug că și publicul se distrează, așa că toată lumea este mulțumită.

Dar să revenim la actori. Printre ei am revăzut-o cu plăcere pe Vera Vasilieva, partenera Marinei Ladinina, a lui Vladimir Drujnikov și Boris Andreev în „Balada Siberiei”, care după ce a interpretat-o cu atita farmec pe noștra Nastenka a dispărut de pe ecran. Dar ani și ani după acest singur rol spectatorii au tot scris scrisori pe la instanțele cinematografice, interesându-se de ce nu mai joacă Vera Vasilieva. Într-adevăr e greu de înțeles de ce au ignorat-o regizorii pe această actriță talentată, cu voce frumoasă și temperament comic; dar căile lor sint atât de încurcate...

Dacă cinematograful a uitat-o, în schimb teatrul — și anume Teatrul de Satiră — a folosit-o din plin. Aici a interpretat multe roluri, a devenit artistă emerită a R.S.F.S.R. și laureată a Pre-

miului de stat. Vera Vasilieva a câștigat mult în finețe și rafinament. Azi este o doamnă frumoasă și distinsă, cu un stil de joc elegant, lipsit de ostentație.

În spectacol mai sînt Natașa Zașcîpina, unul dintre puținii copii-actori care au făcut carieră, Roman Tkaciuk, de un comic suculent, I. Sokovnin, apariție savuroasă, M. Derjavin, S. Mișulin, B. Zaharova etc. etc. Dar mai ales este Anatoli Papanov.

Ciudad destin a avut acest actor! După ce s-a întors din război, a fost

arta
ca arta arta
arta arta arta
arta arta arta arta
arta arta arta arta arta
ta arta arta arta arta ar
arta arta arta arta arta
ta arta arta arta arta art
arta arta arta arta arta

Actrița Leila Abașidze în rol de gazdă

primit la Institutul de teatru direct în anul II. La absolvire i s-au făcut trei oferte: Teatrul Mic, MHAT și Teatrul de Satiră. Printr-un concurs de împrejurări s-a angajat la acesta din urmă, dar primul succes, într-un rol episodic, a venit abia după zece ani, în 1958, cînd el avea aproape 40. Azi este o vedetă a scenei lui Plucek.

Tot tîrziu l-a descoperit și cinematograful. „Negativ” consacrat, o vreme a fost pus să interpreteze pe ecran numai ticăloși, pînă cînd Alexandr Stolper a avut ideea să-i încredințeze rolul generalului Serpilin în filmul „Vii și morți”. Azi este o vedetă a ecranului sovietic.

L-am văzut pe Papanov în multe ipostaze. Spectacolul „Ultima paradă” mi-a relevat însă laturi noi ale talentului său. Actorul interpretează rolul principal — un rol de un comic aproape chimic pur — cu inteligență, cu umor și cu simțul parodiei. Și nu se mulțumește numai să joace cu brio. La un moment dat ia ghitara, iar spectatorii își spun: „N-o să cînte el, o să cînte cineva din culise”. Dar cîntă el! Pe urmă se apropie de microfon și spectatorii își spun iar: „Da! ce se pricepe să și cînte?” Da, se pricepe! Iar cînd se pregătește să danseze, spectatorii nu mai spun nimic.

Anatoli Papanov știe realmente tot și ceva pe deasupra.

Dacă în „Ultima paradă” triumfă astfel actorii ca individualități, în poemul dramatic „Pugaciiov” al lui Esenin, pus în scenă de Iuri Liubimov la Teatrul de pe Taganka, triumfă ansamblul. Crezul artistic comun, care a polarizat talentele interpreților în jurul animatorului Liubimov, cere ca totul să fie subordonat ansamblului.

Teatrul de pe Taganka, tînrar el și cu un public predominant tînrar, este un teatru de experimente, ale cărui căutări novatoare și-au cîștigat o frumoasă și meritată reputație. Ruperea de tradiție începe cu cîteva semne exterioare: sala pare nefinisată, firele electrice traversează pereții, în genere tehnica teatrală e bine expusă, nu se ascunde efortul de realizare a spectacolului în spatele unei cortine reale, care nu există, sau al uneia secrete de mister, de oficiere.

Formula aleasă de Liubimov pentru „Pugaciiov”, ca și pentru celelalte piese, permite să se vorbească de un teatru total, de un teatru complex, în care cuvîntul rostit de actori se conjugă cu plastica pantomimei și cu dinamica decorului și a luminii.

În acest spectacol unitar în compoziția de ansamblu și în fiecare dintre elementele lui componente, versurile lui Esenin sună ca o melodie ce începe cu cîteva acorduri surde, apoi devine tumultuoasă și profundă sub haina ei de o infinită bogăție. Cuvintele capătă proprietăți nebănuite și nuanțe surprinzătoare, succedîndu-se într-un lanț magic pe care actorii îl modelează, minunîndu-se ei înșiși de frumusețea imaginilor ce apar.

Am ascultat cu emoție aceste versuri într-un spectacol lucid, care nu te lasă să uiți că ești la teatru și nu te primește să participi activ, ca la un crîmpel de viață; un spectacol frumos și foarte bine făcut, dar în timp ce-l urmăream mă gîndeam totuși cu plăcere

că am să văd „Prețul” la Tovstonogov și „Pescărușul” la MHAT.

Iulia Scutaru

CINEMA

20000 de metri de amintiri

Grigori Ciuhrai a străbătut Europa într-un periplu de 11 000 de kilometri care a inclus Franța, Anglia, R.F.G., Berlinul Occidental, R.D.G. A vizitat multe orașe, a avut numeroase întîlniri. Și s-a înapoiat cu 20 000 de metri de peliculă destinată filmului „Stalingrad” pe care îl montează la Studioul experimental.

Despre bătălia de la Stalingrad s-au scris nenumărate opere literare, lucrări de istorie, memorii, s-au făcut filme artistice și documentare. Și totuși, Ciuhrai consideră că lecția de istorie pe care poate să o dea marea înclăstare de pe Volga e departe de a fi epuizată. De aceea s-a adresat și el temei Stalingradului, căci socoate că are de împlinit și o datorie față de prietenii săi care și-au culcat capul sub țarina înșingerată.

În cursul expediției cinematografice pe care a întreprins-o, a intervievat oameni politici, istorici, participanți la mișcările de rezistență, vechi combatanți, trecători întîlniți pe străzile care poartă numele Stalingradului. A vrut să afle astfel dacă omenirea își mai amintește de Stalingrad, ce se crede azi în diverse țări despre acest subiect, ce concluzii s-au tras din bătălia care a influențat în mare măsură cursul celui de-al doilea război mondial.

A primit tot felul de răspunsuri. Unele serioase și profunde, altele spirituale, sau subiective, sau superficiale, sau chiar frivole. Unii dintre cei întîlniți uitaseră Stalingradul sau n-au știut niciodată de el. Dar și aceste răspunsuri au fost preluate, fiindcă, crede Ciuhrai, e de datoria lui să amintească că unii au memorie scurtă.

În felul acesta, laolaltă, interviurile alcătuiesc un tablou complex, un fel de mozaic fidel și complet al atitudinii față de Stalingrad și, deci, față de multe probleme actuale. De exemplu, regizorul a filmat o adunare studentească într-un club din Germania Occidentală. Și a constatat că pentru acel tineret, amintirea bătăliei de pe Volga, eveniment pe care nu l-a trăit, e legată de probleme actuale, de războiul din Vietnam.

Printre cei intervievați figurează și generalul Schmidt, fostul șef al statului major al lui Von Paulus. Schmidt a răspuns la întrebări, dar nu s-a lăsat filmat, așa încît Ciuhrai a trebuit să se mulțumească cu stenograma răspunsurilor lui și cu o singură fotografie care îl înfățișează la biroul său. Totuși o succes: Schmidt evocă pentru

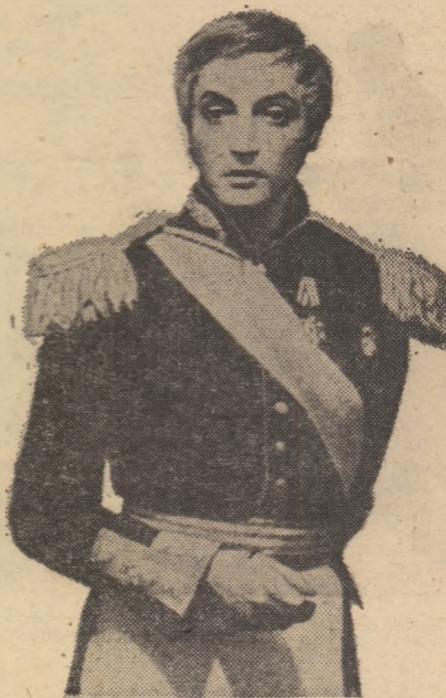
prima oară amintirile acelor zile în care a avut un rol atât de important. Ca și Manstein, el a refuzat pînă acum să vorbească despre Stalingrad în ziare, la radio sau la televiziune.

La cei 20 000 metri de peliculă aduși din această expediție cinematografică se vor adăuga amintiri, opinii ale istoricilor militari, ale unor comandanți și simpli ostași sovietici, ale unor mame de ale luptătorilor căzuți, copii și nepoți de-ai lor. S-ar putea ca filmul să cuprindă și mici scene jucate.

PORTRET

Asasinul din strada Dante

Din 1955, cînd a ucis pentru prima oară în filmul lui Mihail Romm „Asasinatul din strada Dante”, actorul Mihail Kozakov a jucat în peste cincisprezece filme. Din toate, numai în vreo trei n-a minuit revolvere, puști sau arme albe. A săvîrșit multe crime, a fost și el omorît de cîteva ori. Charles Thibault, asasinul din strada Dante, părea să-i fi pecetluit soarta. Regizorii îi ofereau după aceea mai ales roluri de criminali, spioni, trădători, înși cu o moralitate dubioasă: căpitanul Saugel („Departee de patrie”), don Pedro Zurita („Omul-amfibie”), Silvio („Împușcătura”). Iar în ochii publicului a devenit geniul rău al ecranului sovietic.

Un succes teatral al lui Kozakov: rolul țarului Nicolae I din spectacolul „Decembriștii”

În 1956, la numai un an după debutul cinematografic, Mihail Kozakov a debutat însă în teatru în rolul lui Hamlet. Și de atunci compensează pe scenă tot ce nu poate face pe ecran. Rolurile lui teatrale sînt extrem de variate: dramatice (Jerry în „Doi pe un balansoar”), de compoziție (Aduv-unchiul în „O istorie obișnuită” de Gonciarov), romantice („Cyrano de Bergerac”), comice (Kistocikin în „De vinzare”, Omul-ciina în „Regele gol” de Evgheni Șvart). Iar în afară de duelurile fatale din „Hamlet”, n-a mai ucis pe nimeni. Între zidurile teatrului „Sovremennik”, al cărui actor este, are conștiința curată.

De cîteva ori, după spectacole, diferiți regizori de film au venit la el în culise să-i strîngă mina și să-l felicite pentru multilateralitatea talentului său. Dar... i-au încredințat tot roluri cu pistol sau măcar cu un cuțit...

În sfîrșit, în filmul „Zi cu ploaie și soare” al lui Viktor Sokolov, „gentul rău” face altceva decît în amploaie lui obișnuit: se joacă pe sine însuși. Mihail Kozakov este Mihail Kozakov turnînd în opereta cinematografică „În zori”, în rolul comicului Mișka-Japonezul. Rolul are astfel două roluri: actorul și personajul pe care îl joacă. Acțiunea se petrece la studioul „Lenfilm”, unde se realizează filmul. Episodul nu durează decît zece minute, dar Kozakov este profund recunoscător regizorului Sokolov pentru aceste zece minute care îi dau posibilitatea să facă într-o tonalitate comică un mic studiu despre munca actorului în film.

. tehnica .
 tehnica tehnica
 tehnica tehnica tehnica
 tehnica tehnica tehnica tel
 tehnica tehnica tehnica
 tehnica tehnica tehnica tehnica
 tehnica tehnica tehnica tehnica
 tehnica tehnica tehnica tehnica
 tehnica tehnica tehnica tehnica

tun. Cu toate acestea grupul de marinari a dat dovadă de o uimitoare rezistență și de multă ingeniozitate. Mai întâi au reparat coliba, apoi au confecționat un arc și au început să vindeze reni și vulpi. Și-au confecționat și îmbrăcăminte de blană folosind drept ace de cusut cirlige și cuie găsite pe țărni iar drept ață vine de ren. Robinsonii nordici au trăit astfel pe arhipelagul Spitzbergen șase ani și trei luni. În cele din urmă au fost descoperiți de echipajul unei alte nave rusești, care i-a transportat la Arhanghelsk.

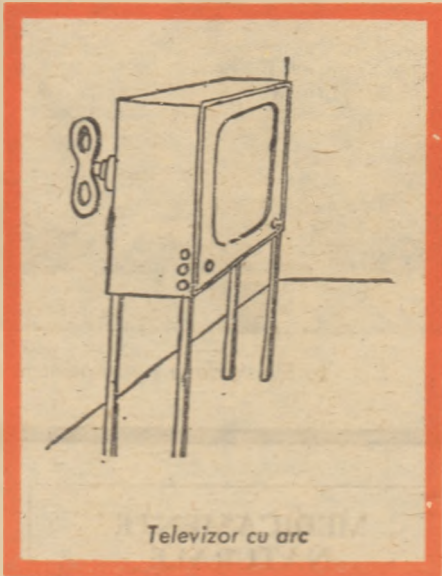
Cazuri similare au fost, de altfel, cu zecile. Printre cele mai interesante este deriva exploratorului canadian S. Sturkersson în 1918 în Marea Beaufort. A fost prima derivă dinaintea planuită. Sturkersson făcea parte din expediția condusă de cunoscutul călător și explorator Wiljalmur Stephansson. În afară de studiile geografice întreprinse de această expediție, el urmărea să-și verifice și propria-i teorie despre posibilitatea vieții în Arctica. De aceea, când plecau în călătorii mai lungi exploratorii canadieni luau cu ei numai puști de vânătoare, aparatură științifică, aparate de fotografiat, haine de schimb, lenjerie de pat și articole de bucătărie. Alimente și combustibil luau în cantități foarte mici pentru a nu supraîncărca săniile. Carnea proaspătă și-o procurau vindnd foci, urși albi și alte animale specifice Arcticii.

Dorind să se stabilească pentru mai mult timp în insula Cross din Marea Beaufort, Sturkersson și tovarășii lui au construit un bordei în zăpadă. Regiunea era foarte bogată în animale sălbatice. Plină la mijlocul lunii iunie expediția a vînat astfel 42 de foci și patru urși albi, în total circa trei tone de carne și foarte multă grăsime. Dar în timpul verii învelișul de zăpadă al insulei s-a topit, îngreunînd mult circulația. Apoi s-a topit și bordeiul de zăpadă, obligîndu-i pe exploratori să se mute în corturi. Aveau acum greutate și cu hrana, întrucît animalele împușcate în apă se duceau la fund înainte ca oamenii să poată ajunge la ele. Cu toate acestea Sturkersson și colaboratorii săi au izbutit să efectueze prețioase cercetări științifice.

Etapa următoare în cercetarea Arcticii a inclus un element nou: studierea planificată a întinsurilor polare în scopul valorificării lor. La 24 august 1930 spărgătorul de gheață „Sedov” a aruncat ancora în preajma unui grup de insule aflate la aproximativ 40 de kilometri de continent. Cercetătorii de pe „Sedov” au organizat acolo o stație științifică aprovizionată cu utilaje și alimente pentru trei ani. Conducătorul grupului de cercetători era Gheorghii Ușakov. Timp de doi ani, exploratorii au făcut nenumărate expediții cu sănii străbătînd în total 3 000 de kilometri,

nilor și aparatelor se construiesc case din prefabricate și tot felul de magazine.

Acum două săptămîni navele aviației polare sovietice au început să transporte provizii pentru expediția „Nord-69”, care va fi cea mai mare din istoria explorărilor tăcerii albe. Zilele acestea comandamentul expediției va pleca spre Arctica, mai exact spre stațiile „S.P.-16”, „S.P.-17” și „S.P.-18” situate la circa 1 200 km de continent. Activitatea cea mai intensă se va desfășura în ultima stație, căreia îi sînt destinate și cele mai multe încărcături — 930 de tone.

AERONAUTICĂ

Fondistul devine sprinter ?

Viteza mică, circa 150 km/oră, trecea pînă acum drept unul din principalele handicapuri ale dirijabilelor; de aceea, prin 1930, au și fost obligate să cedeze locul avioanelor. Acum, însă, cercetările recente și progresele tehnice prevestesc uriașilor greoi o viteză de croazieră de 500 km/oră și chiar mai mult, ceea ce ar revoluționa transportul aerian în câteva decenii.

Cum ar putea însă „leneșii aerului” — așa le-au spus în deridere defindătorii lor — să se miște atît de repede? Soluția vine încă o dată de la bionică. Performanțele delfinului au rămas mult timp o enigmă, cîci forma corpului, forța musculară și „stilul” de înot ar trebui să-i dea numai o viteză maximă de 4 km/oră. Și totuși delfinul despice valurile cu 50 km/oră! Cercetătorii au descoperit că această viteză se datorește acțiunii combinate a patru factori: forma corpului, forma cozii, structura pielii și mișcarea corpului. Natura demonstrează deci cum se poate învinge rezistența apei și obține o viteză mare cu un consum mic de energie.

Aceste constatări au și fost folosite parțial în construcțiile navale. Partizanii dirijabilului sînt de părere că ele ar putea servi și protejatului lor. Teoretic cel puțin, fondistul ar deveni sprinter dacă i s-ar reduce la maximum rezistența pe care o opune aerului și ar fi înzestrat cu o forță motrice corespunzătoare. El ar ajunge astfel chiar să se ia la înțrecere cu sunetul (1200 km/oră).

Practic, un dirijabil-delfin cu un motor cu elice de 40 000 C.P. și o sarcină utilă de 160 tone ar putea avea o viteză de croazieră de 500 km/oră. Un motor cu reacție asociat cu un sistem de ascensiune dinamică, pentru ca aparatul să urce la peste 8 000 m unde aerul este rarefiat și rezistența mică, i-ar asigura o viteză apropiată de a sunetului.

Din punct de vedere al formei, o altă variantă constructivă prevede un dirijabil sferic cu o uimitoare capacitate de ridicare. La respectabilul diametru de 400 m, care este tehnic realizabil, dirijabilul ar putea transporta peste 30 000 tone, sarcină utilă prevăzută de altfel încă de K. E. Tjolkovski.

Dirijabilul modern este avantajat și de existența materialelor plastice. Scheletul și elementele portante din material stratificat și presat, întărit cu fibre de sticlă, îl pot face mai ușor, mai stabil și mai ieftin. Invelișurile din foaie de plastic îi pot păstra mult timp etanșeitatea, care lăsa mult de dorit pe vremea țesăturilor textile. Dar și mai stabile și durabile sînt foile metalice. Dirijabilele folosite ca stații de trans-

misie-recepție în regiuni neprimitoare au și dovedit calitățile noilor materiale. Ele sînt imune la jivraj, pot ateriza pe ceață sau pe un vînt de 20 m/secundă, rezistă la intemperii, plutesc pe apă ca o adevărată navă, pot fi alimentate în aer și nu sînt obligate să aterizeze.

ITHIOLOGIE

Calendarul icrelor

În apele reci din nordul Atlanticului, mai cu seamă în preajma țărmurilor Islandei și Groenlandei, viața clocoțește în adevăratul sens al cuvîntului. Mai la sud se află însă Marea Sargasselor cu apă limpede și transparentă. Curenții ecuatoriali ai Oceanului Atlantic (curentul Canarelor și Golfstrom) formează un circuit în centrul căruia se găsește Sahara marină, cum i se mai spune Mării Sargasselor. În zona curenților lumea animală și vegetală este foarte bogată și variată.

Groenlanda, Spitzbergen, Novaia Zemlea, apoi New York și golful Biscaya sînt locurile cele mai bogate în peștele morua din al cărui ficat se obține untura de pește. Morua trăiește la temperaturi sub zero grade ca și la plus 16 grade, se simte în apă sărată la fel de bine ca și în apele aproape dulci. Icrele lui în schimb se dezvoltă numai la temperaturi de plus 4—6 grade, într-o apă cu un anumit grad de salinitate. Morua străbate de aceea mii de kilometri pînă în insulele Lofoten din Marea Norvegiei unde găsește cele mai bune condiții pentru depunerea icrelor.

Peștii pornesc de obicei spre locurile de depunere a icrelor în bancuri. Numărul călătorilor este atît de mare încît specialiștii s-au întrebat deseori: de unde își procură ei hrana? Ihtiologul sovietic Teodor Rass, care a studiat această problemă, a constatat că în perioada depunerii icrelor peștii au o singură preocupare, aceea de a căuta

În drum spre locul de depunere a icrelor

condițiile cele mai bune pentru creșterea și hrana urmașilor.

Dar care este mecanismul acestui instinct? După mulți ani de muncă îndirjită, de comparare a mii de probe de icre și puiet, luate de colaboratorii Institutului de oceanologie din Moscova în diferite ape de pe glob, a început să se contureze răspunsul și la această întrebare. S-a vădit, de pildă, că unele specii de pește încep să depună icrele într-o perioadă precis determinată. La peștii care populează apele nordice această perioadă coincide cu începutul primăverii: pînă toamna, deci pînă la instaurarea frigului, puietul trebuie să prindă puteri ca să poată înfrunta iarna aspră. Speciile de apă caldă încep să depună icrele mai tîrziu. În felul acesta toți peștii din mări și oceane își alcătuiesc un fel de calendar al icrelor pe tot anul.

Dar și durata depunerii icrelor variază. În nord, de pildă, perioada propice pentru dezvoltarea icrelor și puietului este scurtă. De aceea peștii trebuie să se grăbească. La latitudinile medii căldura ține ceva mai mult și crește și perioada la care ne referim.

Judecînd după perioada și durata depunerii icrelor, ihtiologii își pot acum lesne imagina în ce locuri trăiesc diverse specii de pește.

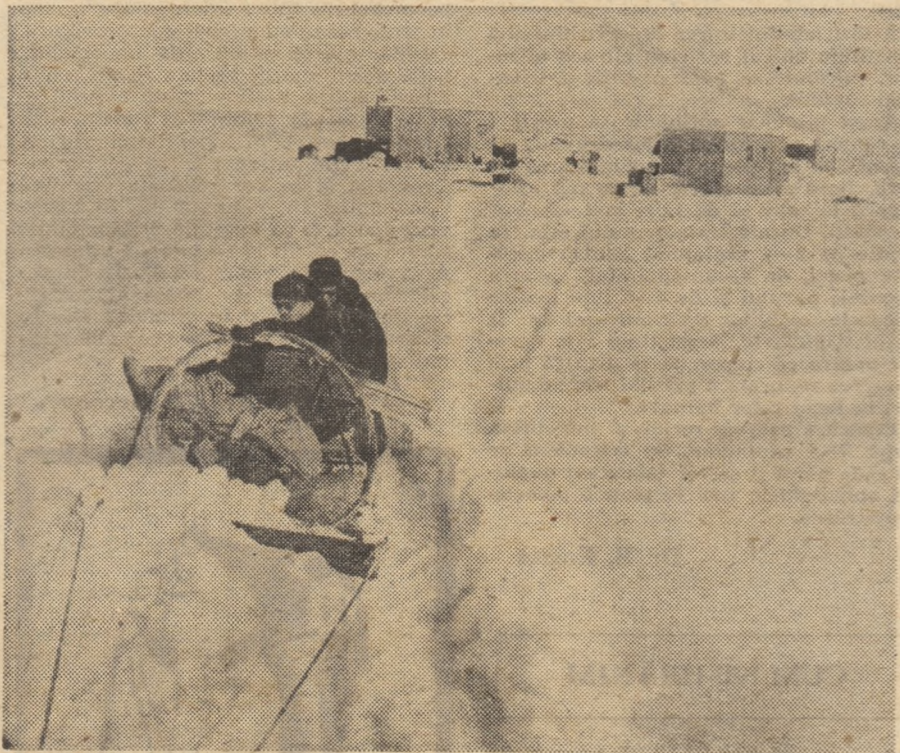
EXPEDIȚII

Călători

pe insule de gheață

Pot oamenii să trăiască și să muncească multă vreme în Arctica procurîndu-și hrana din resursele naturale ale Nordului? Se știe că destui navigatori și călători în Arctica au rămas nu o dată izolați, intenționat sau din întâmplare, pe ghețari marini. Pentru a afla răspunsul la întrebarea de mai sus cercetătorul sovietic Boris Kremer, participant la mai multe expediții polare, a studiat multe cazuri de derivă îndelungată. Studiile lui au evident nu numai un interes istoric, ci și practic. Să trecem și noi în revistă cîteva din cazurile mai interesante, după care concluzia se va impune de la sine.

În 1743, de pildă, o navă pescărească a pornit din localitatea Mezen, o așezare de lângă Arhanghelsk, spre Grumant, cum se numea atunci arhipelagul

Stația „Polul Nord-17”

Spitzbergen. Nava a fost ținută de vînt la țărmul sud-estic al arhipelagului și a fost prinsă între ghețari. Patru marinari, între care și timonierul Aleksei Himkov, au fost trimiși pe țărm în căutarea unei colibe despre care li se spusese că s-ar afla nu departe de locul unde acostaseră. Exploratorii au găsit coliba și au rămas peste noapte în ea. A doua zi dimineața, cînd au revenit la țărm, au constatat cu stupeoare că marea se eliberase de gheață, iar nava lor dispăruse.

Himkov și tovarășii săi aveau asupra lor doar o armă cu douăsprezece cartușe, puțină pulbere, un topor, un ceainic, un cuțit, circa opt kilograme de făină, amare, lăscă și un săculeț cu tu-

ceea ce le-a îngăduit să alcătuiască o hartă destul de exactă și amănunțită a Nordului.

În 1934, cunoscutul explorator polar Otto Schmidt a organizat în Marea Ciukotkăi o „tabără de gheață”, predecesoarea stațiilor în derivă moderne. Acolo s-au făcut pentru prima oară ample observații cu aparate și cercetări științifice de oceanografie, geofizică și glaciologie. În tabăra lui Schmidt s-a născut practic ideea organizării primei stații în derivă „Polul Nord”.

Stațiile în derivă moderne sînt, de fapt, mici așezări omenеști. Ele dispun de aparatură aerologică, instalații electrice și stații de radio, mijloace de transport pe sol. Pentru adăpostirea oame-

Poșta medicului

EA ȘI EU — Com. Vișea de sus, Jud. Maramureș: 1) Sint cazuri când secretul profesional ne obligă a nu divulga afecțiunile cuprinse în întrebările corespondenților noștri. 2) Nu răspundem decît la „Poșta medicului”. 3) Hiperplazie = dezvoltare anormală; inhibiție = frînarea, încetinirea unui proces fiziologic; fortifiante = tonice, întăritoare; longevitate = faptul de a trăi mult, viață lungă.

NOEL — Constanța: 1) Baia caldă este bine să fie făcută de două ori pe săptămînă; atunci folosiți un săpun de glicerină boraxată. 2) Erupțiile sîngerii de mărimea unui bob de mei, despre care ne scrieți, sînt puncte rubinil sau nevi vasculari multipli care apar după vîrsta de 40 de ani, localizate mai ales pe torace și pe membre. Tratamentul lor se face prin diatermocoagulare.

„OLTEAN OPTIMIST” — Craiova: Desenul dv. a fost destul de sugestiv pentru a putea diagnostica existența unui herpes. Spălați zonele atacate dimineața și seara cu: Rp. Sulfat de cupru și sulfat de zinc, cîte 1,50 g, apă distilată 300 ml. Apoi ungeți cu unguent cu aureociclină sau cu Synalar N (se procură pe bază de prescripție medicală). Dacă cicatrizarea evoluează lent, leziunile vor fi atinse cu soluție de nitrat de argint 1 la sută, o dată pe zi, după care se pudrează cu sulfamide.

A. POP — Boteșani: După simptome, ar putea fi vorba de tulburări de premenopauză, însă diagnosticul, ca și conduita de tratament, nu pot fi fixate decît de un specialist endocrinolog.

SANDU C. — Bacău: Din păcate sistemul nevoiți să vă repetăm și dv. ceea ce am spus și altora: un stricturat rămîne boală viața un stricturat. Iar tratamentul specific al stricturilor rămîne mai departe dilatația, care trebuie să fie lentă, progresivă și periodică. Tratamentul chirurgical al stricturilor intervine numai în cazurile în care dilatația lentă nu este posibilă sau nu are efect, ori în cazul unor complicații.

C. IONESCU — București: Am răspuns întrebărilor dv. într-unul din numerele trecute ale revistei. Vă rugăm să consultați colecția.

MUNTEANU VASILE — Com. Colți, Jud. Buzău: 1) În epididimita cronică, durerile se calmează cu pungă de gheață aplicată local. Purtarea unui suspensor este obligatorie pentru punere în repaus a glandei. Infiltrațiile cu novocaină 1 la sută în cordonul spermatic, repetate la intervale de 2-3 zile, calmează durerea și grăbesc vindecarea, evitînd organizarea sclerozei epididimului. Poate că n-ar fi rău să faceți cure periodice de Cloramfenicol sau Tetraciclină. În ultimă instanță tratamentul chirurgical — epididimectomia — are indicații principale în forma cronică, în care procesul scleros întreține o stare dureroasă permanentă. 2) Da, consecința este într-adevăr sterilitatea.

ADEL — București: 1) În mod cert, nu. 2) Dacă puteți menține „ritmul”, foarte bine! 3) Totuși o oarecare moderație se impune. 4) Dacă sinteți hipertensiv trebuie să întrerupeți orice activitate sportivă de performanță. Utilizați un excelent tranchilizant, cum este Napotonul 2-3 cpr./zi, care are și efecte vasodilatatoare. 5) Pentru aceasta se fac anumite teste hormonale, indicate de către medicul endocrinolog. 6) Luați regulat două-trei lingurițe de miere cu apă, dimineața înainte de a vă da jos din pat.

M. W. STEFAN — Brăila; A. ION — Orașul Gh. Gheorghiu-Dej; J. P. M. — Cluj: În general infantilismul genital este dificil de tratat la vîrsta dv. Oricum, indicația n-o poate pune decît un medic specialist endocrinolog.

P. Z. — București: Iată o rețetă pentru regenerarea părului: Rp. Argint nitric 3 g, Cupru sulfuric 4 g, Amoniac 30 g, apă distilată 90g. D.S. ext. Există desigur și altele, dar aceasta e mai puțin nocivă.

TONY — Sibiu: 1) Pentru operații „estetice” adresați-vă Clinicii de chirurgie plastică și reparatoare, str. arh. Mincu 7, București. 2) Impotriva „petelor” lăse de acnee: Rp. Liniment oleo calcar 30 g, Vaselină 20 g, Lanolină 10g, Ichtiol 1 g, Oxid de zinc 20 g, Sulf precipitat 2 g. D.S. ext. Se va unge fața seara și se va lăsa pe ten toată noaptea.

ERNIST — Vaslui: 1) Sînt în mare parte fenomene de astenie nervoasă, așa cum de altfel știți, care cedează greu. În acest sens, fiindcă ne scrieți că colecționari maxime, vă amintim ce spunea Tolstoi: „Cei mai puternici luptători din lume sînt răbdarea și timpul”. 2) În afară de tratamentul ce-l urmați v-am propune o cură de Folcisteină (conform indicațiilor din prospect) și Testolent 1 fiolă la 25 de zile intramuscular, timp de 5-6 luni. 3) Nu vă putem răspunde detaliat la toate întrebările, dar pentru prevenirea aterosclerozei, regimul de muncă, de viață, alimentația, joacă un rol esențial. Ca vechi cititor ați găsit desigur de multe ori indicații în acest sen în paginile noastre.

DANCIU MARIANA — Arad: Maladia Little este o boală incurabilă, cu etiologie ereditară. Este inutil acum să vă mai faceți probleme de conștiință.

(Continuare în pag. 11-a)

La Minsk, două surori gemene au devenit mame în aceeași zi

Foto: I. Ivanov (A.P.N.)

MEDICAMENTE NATURALE

Virtuțile polenului

Polenul, pulberea fină de pe antenele florilor, este de fapt elementul sexual bărbătesc vegetal necesar fecundării. Recoltîndu-l pentru hrana puietului, albinele înlesnesc fecundarea — contopirea grăuntelui de polen cu ovulul florilor de sex feminin. În sezonul activ un stup de albine puternic poate culege pînă la 2000 g de polen pe zi.

Cercetări recente au arătat deosebita valoare a polenului, datorită principiilor nutritive pe care le conține. Astfel, în polen s-au găsit cantități apreciabile de acizi aminați (indispensabili creșterii), ca: histidina, leucina, triptofanul; vitamine (B₁, B₂, PP, C), substanțe minerale, microelemente, hormoni, antibiotice și alte substanțe prețioase.

El e recomandat de pe acum în terapeutică în multe afecțiuni, sub diferite forme. Doze zilnice de 1-2 lingurițe de polen sînt utile în: anemii, tulburări circulatorii, astenie, oboseală, surmenaj. Profesorul R. Chauvin a demonstrat că în polen există și un antibiotic care ar putea avea utilizări în clinica umană. În Uniunea Sovietică s-a recomandat „mierea vitaminizată” (rezultată din amestecul polenului cu miere) în boli cronice, chiar în tuberculoză, în stări de slăbire și convalescență.

Boliile de ficat se pare că beneficiază cel mai mult de pe urma unui tratament cu polen. Se administrează în acest scop miere amestecată cu polen în proporții variabile după caz. În convalescența hepatitei epidemice și în hepatita cronică s-au recomandat cure compuse din lăptișor de matcă, o linguriță sublinguală dimineața pe nemincate, și miere în cadrul primei mese, cca 50 g, iar la prînz o lingură de miere cu jumătate linguriță de polen. Specialiștii scotesc că tratamentul cu miere și polen influențează favorabil mai ales tulburările dispeptice (care se amendează în toate cazurile), ceea ce face ca în bolile de ficat asociate cu colită, polenul să fie întotdeauna util.

Chiar pentru persoane complet sănătoase se recomandă să se facă una sau mai multe cure de polen anual, așa cum se fac cure de fructe sau de struguri. Polenul poate fi luat cu apă îndulcită cu miere, zahăr, dulceață sau chiar unt — după gustul fiecăruia — anihilînd eventual gustul amar pe care îl au unele polenuri. O cură eficientă durează o lună (15-20 g polen zilnic) și în unele cazuri se recomandă a se repeta. Momentul cel mai favorabil pentru luarea polenului este dimineața pe nemincate, cu aproximativ 15-20 minute înaintea micului dejun. Rația zilnică se poate fracționa în două părți egale luate dimineața și la prînz. Persoanele surmenate, obosite, astenice pot lua chiar 30 g de polen zilnic, pe cînd pentru a-și menține o bună sănătate în activitatea fizică și intelectuală un adult va lua minimum 15-20 g zilnic. Pentru copii: între 3-5 ani 10 g zilnic; între 6-12 ani 15 g. De la 12 ani în sus se va lua rația unui adult.

În concluzie, polenul simplu sau amestecat cu miere este un medicament natural, un aliment superior de o va-

loare plastică și energetică considerabilă, ce poate constitui un factor deosebit de important în păstrarea sănătății și prelungirea vieții. Academicianul V. Țișin, făcînd o statistică a centenarilor, a fost surprins de faptul că majoritatea lor se recruta dintr-un apicultori. Cercetările făcute au stabilit că hrana obișnuită a acestor apicultori consta și dintr-un fel de pastă de polen amestecată cu miere.

Medicus

LA ÎNTREBĂRILE CITITORILOR

Grizeofulvina

Pulbere albă, cristalină, puțin solubilă în apă și amară la gust, grizeofulvina (sinonime farmaceutice: Grisovine, Fulvoin, Likuden, Fulvin) este un antibiotic cu acțiune exclusiv îndreptată împotriva dermatomicozelor, adică a unor ciuperci ale pielii și fanerelor, cum sînt Microsporium, Epidermofiton și Tricofiton, care în trecut erau practic incurabile...

Astăzi administrarea de grizeofulvină constituie unicul remediu eficient în favus, onicomicoze, epidermofitii și trichofitia capului.

Acest minunat antibiotic se prezintă în comerț sub forma unor drajeuri de 250 și 500 mg pentru administrarea pe gură. Doza zilnică este de 20 mg kilogram corp/zi la copii și de 1g/zi în 1-2 doze la adulți. Durata tratamentului este în medie de 2-4 săptămîni pentru micozele pielii, de 4-6 săptămîni pentru micozele părului și de 4-5 luni pentru micozele unghiilor (onicomicoze) de la mîini și picioare. Acest timp este necesar pentru ca ciupercile să dispară prin creșterea naturală a părului sau unghiilor, în locul celor bolnave.

Pentru a preveni recidiva infecțiilor, după 3-4 săptămîni de tratament se va rade părul și se vor tăia scurt unghiile, aplicîndu-se apoi pe piele o pomadă protectoare.

Dr. B. Kogan

CUM NE HRĂNIM

Excese nutritive

Dezechilibrarea alimentației se poate produce nu numai prin deficit, ci și în sens excedentar, ducînd la tulburări datorite unui exces sau unor excese în factori nutritivi. Excesele nutritive pot fi așadar unice, multiple sau globale. Ele pot interesa un singur factor de nutriție (vitamină, sare minerală), mai mulți factori (glucide, lipide etc.) sau toți factorii — exces care duce, de pildă, la obezitate.

Dintre excesele vitaminice, hipervitaminoza A care se produce în urma consumării unor alimente bogate în vitamina A sau după supradozare medicamentoasă este cel mai frecvent. Tulburările au manifestări diferite după

esculap
esculap esculap
esculap esculap escula
esculap esculap esculap escu
esculap esculap esculap escu
esculap esculap esculap escu
esculap esculap esculap escula
esculap esculap esculap e

vîrstă. La sugari apar: paloare, somnolență, agitație și vărsături; la copiii peste un an, dureri articulare și osoase, iar la adulți dureri articulare, tulburări digestive, piele uscată și pigmentată cu descumare (cojire).

Excesul de provitamină A sau hipervitaminoza A, se observă mult mai frecvent în cazurile de aport crescut de provitamină A sau caroten, ori de insuficiență hepatică și tiroidiană.

Excesul de vitamină D poate determina accidente uneori grave de hipervitaminoză. El apare după administrare îndelungată și exagerată de vitamină D sau după alimentația prelungită cu lapte praf îmbogățit cu vitamina D. Hipervitaminoza D se manifestă prin slăbire, astenie fizică și psihică, tulburări dispeptice (grețuri, vărsături, constipație), decalcifieri osoase și calcifieri ale țesuturilor, tulburări renale (albuminurie, azotemie, poliurie).

Excesul de calciu produce tulburări hipercalcemice și de depunere de calciu în țesuturi. El apare nu numai din cauza unei alimentații bogate în calciu (lapte, brînză etc.), ci și într-o serie de afecțiuni: ulcer, tulburări de metabolism etc.

Excesul de fier poate fi datorat unui consum exagerat de alimente bogate în fier sau poate fi consecința unor administrări repetate de transfuzii de sînge.

Excesul de clor și de sodiu, caracterizat prin retenția apei în organism, se poate produce prin aportul exagerat al acestor elemente sau printr-o rezorbție importantă, la nivelul rinichiului, a clorului și sodiului la bolnavii cu hipercorticism, tulburări hipofizare sau în tratament cu preparate cortizonice.

Dieta este deosebit de importantă, toate aceste cazuri reclamînd un regim individualizat în funcție de excesul existent sau de tulburarea metabolică produsă. Astfel, în hipervitaminoza A se vor evita alimentele ce conțin vitamina A și se vor consuma vitamina C, vitamină B₁, vitamină B₂. În hipervitaminoza D se instituie o alimentație săracă în calciu și bogată în vitamina A, antagonistă vitaminei D. În hipercalcemie trebuie suprimate alimentele bogate în calciu și în vitamină D. În excesul clorosodic se recomandă regimul hiposodat sau desodat.

Dr. I. S. Secenov

— Spune: aaa...!

ELVEȚIA

Opt ceasuri pe cap de locuitor

Cine a urmărit la televiziune Jocurile Olimpice de la Mexico a remarcat poate că de fiecare dată când trebuia indicat timpul realizat de sportivi, pe ecran apărea un cadran „Omega”. De altfel, întreg aparatul de ceasornicărie al Jocurilor (cronometrele arbitrilor etc.) a fost furnizat de celebra firmă elvețiană.

E o firmă vestită, am putea adăuga, și n-a trebuit să facă eforturi pentru a obține comanda. O companie japoneză se oferise, dacă avea să fie preferată, să furnizeze gratuit Jocurilor Olimpice echipamente foarte costisitoare. Compania japoneză cit și concurența ei elvețiană nu erau atât de interesate în realizarea de beneficii, cât în publicitate. Dar competiția a fost câștigată de industria de ceasuri elvețiană.

E un lucru arhicunoscut că industria de ceasuri este una dintre cele mai vechi din Elveția. Dezvoltarea ei este evocată de o lungă tradiție anecdotică. Un prieten de-al meu, dl. Leroy, genevez de origine și atașat pe lângă Oficiul european al ONU, mi-a relatat, de pildă, că industria de ceasuri elvețiană s-a născut datorită marelui reformator Calvin.

— Calvin? Ce amestec a avut el? l-am întrebat nedumerit.

— Uitați, a observat dl. Leroy, că reformatorul Calvin a fost multă vreme un fel de stăpîn al Genevei, că acest om aspru și ascetic era un dușman înverșunat al luxului. La insistențele lui, Consiliul general al Genevei a promulgat în 1541 legi care reglementau modul de viață al populației. Una dintre aceste legi interzicea categoric locuitorilor să poarte bijuterii. Or, situată la confluența unor importante drumuri comerciale, Geneva se mîndrea de multă vreme cu măiestria inegalabilă a bijuterierilor și argintarilor ei. Puțin îi păsa însă lui Calvin. Rămăși fără ocupație, iscusiții meșteri au trebuit să-și caute un alt cîmp de activitate. Și, în lipsă de altceva mai bun, și-au îndreptat atenția asupra ceasornicilor și a unor instrumente muzicale...

Versiunea d-lui Leroy pare plauzibilă. Primul document care vorbește despre fabricarea și vânzarea de ceasuri la Geneva datează din 1564. În 1601, în același oraș a luat ființă o gildă a ceasornicarilor, prima din lume.

În felul acesta Geneva a devenit leagănul industriei de ceasuri a Elveției. De acolo, ea s-a răspîndit apoi în alte cantoane ale confederației. Tatăl lui Jean-Jacques Rousseau, de pildă, maistru ceasornicar din Geneva, s-a mutat la Nyons. Ceasurile se vindeau bine și producția lor s-a extins pînă în cele mai depărtate regiuni din Alpi. Cu timpul a luat naștere o adevărată dinastie de maiștri ceasornicari care își transmiteau meșteșugul din tată în fiu. Treptat-treptat, ceasornicele elvețiene au acaparat piața europeană, după care au pornit în căutare de clienți pînă în India și China.

În 1755, Jean-Marc Vacheron a înființat la Geneva prima mare manufactură de ceasuri. „Casa Vacheron și Constantin”, ceasornicărie de calitate

Orologiul din Berna, un strămoș al ceasurilor elvețiene de astăzi

superioară, există și acum. Iar în 1839, un emigrant polonez, contele Antoine de Patek, a întemeiat o mică întreprindere producătoare de ceasuri fine. Afacerea a prosperat și, în 1850, pe malul lacului Lemane a fost înălțat un edificiu impunător cu patru etaje. La intrare se putea citi: „Patek Philippe”.

Casa Patek Philippe era specializată în fabricarea de ceasuri de calitate superioară. De altfel, produsele ei sînt socotite și acum drept unele dintre cele mai bune din lume. Arhivele întreprinderii cuprind numele mai tuturor clienților ei începînd de la mijlocul secolului trecut pînă în zilele noastre. De ce? Pentru fiecare ceas vîndut firma eliberează clienților un certificat de garanție, păstrînd o copie la arhivă. Așa se poate ști și că printre clienții întreprinderii s-au numărat regina Victoria a Angliei, țarii ruși, papi, milionari americani, staruri de cinema, etc. etc.

Astăzi, deși are mai bine de 200 de specialiști de mare calificare, Patek Philippe nu produce decît 43 de ceasuri pe zi. Ea fabrică ceasuri numai la comenzi individuale, cu metode antediluviene. S-ar putea crede că în epoca noastră de standardizare și automatizare, firma Patek Philippe e condamnată să dea faliment. Dar lucrurile nu stau de loc așa ci, dimpotrivă, ea figurează pe lista întreprinderilor prospere. Și iată de ce.

Un ceas este unul din puținele obiecte susceptibile de a îndeplini un dublu rol, cu alte cuvinte de a face simultan oficiul de bijuterie și a aduce servicii practice. Altădată, cînd ceasurile erau obiecte de lux și erau fabricate după metode meșteșugărești, lucrătorul le putea conferi o extremă

diversitate. Acum, însă, cînd se produc în serie mare, ceasurile se vînd la prețuri foarte accesibile, fiind un obiect extrem de răspîndit. În condițiile producției standardizate de mare serie, pe primul plan nu mai stă priceperea muncitorului, ci echipamentul tehnic al întreprinderii în care mașina se substituie mîinii de lucru calificate, reducînd la minimum partea de muncă investită de lucrător în valoarea obiectului fabricat. Acest lucru n-ar fi convenabil pentru ceasornicarii elvețieni, întrucît, în condițiile unei producții mari, marfa se ciocnește pe piața mondială de aceea a unor concurenți la fel de bine echipați. Standardizarea în industria de ceasuri ar fi avut pentru Elveția două consecințe neplăcute: în primul rînd ea ar fi redus la zero principalul avantaj al industriei ei de ceasuri — marea număr de lucrători cu o înaltă calificare; și în al doilea rînd ar fi eliminat funcția ceasului și ca bijuterie. Încît, în timp ce majoritatea firmelor producătoare de ceasuri, constrînse de concurența crescîndă, se lansează în producția masivă standardizată și mult mai accesibilă, industria elvețiană contează ferm pe clienți boğați.

Iar oameni cu avere, dornici să posed ceasuri-unice, există încă în Occident. Ei formează clientela unor firme ca Patek Philippe, Piguet, Vacheron și Constantin. Încît acestea nu duc lipsă de comenzi. Lucru explicabil, de altminteri, căci Elveția e singura țară care poate satisface clientului cel mai dificil și cel mai capricios.

Dar nu toate firmele elvețiene produc ceasuri de lux. La Lausanne am vizitat o mare expoziție în care ceasurile ocupau un loc preponderent. Adresîndu-mă unui ghid care se afla în fața unei bărți a Elveției, l-am rugat să enumere principalele centre ale industriei de ceasuri.

— Nu cred că ați avea răbdare să ascultați toată lista întreprinderilor, mi-a replicat el. Și veți vedea de ce...

Apoi a apăsător pe un buton și pe hartă au apărut o sumedenie de beculțe care indicau întreprinderile legate de fabricarea ceasurilor. Într-adevăr, în Elveția există 2100 de întreprinderi care produc diverse piese și mecanisme sau montează ceasuri. În această industrie, care furnizează anual peste 50 de milioane de ceasuri și mecanisme, circa 8 pe cap de locuitor, lucrează 80 000 de persoane.

Bineînțeles, piața elvețiană înghite doar o mică parte din ele; 95-97 la sută din producție este exportată.

Lev Rozanov

DE PE CINCI CONTINENTE

- Cacao și patria ei africană
- Broaștele țestoase din Galapagos
- Primăvara la Alger
- Intiul vlăstar al „orașului pe verticală”
- Virtuțile unui condiment

Fernando-Poo, mica insulă din Golful Guineei, abundă în vulcani stînși. Pînă și Santa-Isabel, principalul port al îngusteii fișii de uscat din Atlantic, se află în craterul unui fost vulcan. Principala caracteristică a pitoreștii insule sînt însă nesfîrșitele plantații de cacao. Fernando-Poo e patria acestei culturi în Africa. Arbuștii de cacao se cățără pe versantele colinelor, ba chiar și ale munților, dînd trei recolte pe an. Fernando-Poo produce peste 30 000 tone de cacao boabe pe an. În felul acesta Guineea Ecuatorială (28 000 de kilometri pătrați și 265 000 de locuitori) din care face parte — alături de Rio-Muni — insula Fernando-Poo, ocupă locul șapte în lume în ce privește producția de cacao. Dar Guineea Ecuatorială mai e celebră și datorită unor copaci de esențe prețioase, foarte rare, cum ar fi „arborele trandafiriu” — okume (un trunchi cîntărește cîteva tone), „arborele de fier” — akoga sau ovengul. Acesta din urmă e socotit de băștinași un copac sfînt; înainte de a doborî un oveng, ei aprînd neapărat un foc ca să-și purifice sufletul de păcatul ce-l vor săvîrși.

În Oceanul Pacific, lingă țărmul Americii de Sud, exact pe linia ecuatorului, se află insulele Galapagos. Acum un secol insulele au fost vizitate de Charles Darwin, care se afla la bordul corăbiei „Beagle”. În amintirea acestui eveniment, stația de cercetări științifice din Galapagos se numește „Beagle”, iar una dintre insulele arhipelagului — Darwin. Sumedenia de broaște țestoase

— galapagos în limba spaniolă, de unde și numele insulelor — se hrănesc cu cactuși. Cele care se hrănesc cu arbuști joși au gîtul scurt, iar celelalte, care se hrănesc cu cactuși mai înalți, au gîtul lung — un exemplu elocvent de adaptare a animalelor la mediul înconjurător. În insule viețuiesc laolaltă animale caracteristice zonelor reci și calde: urși și lei de mare, delfini, broaște țestoase mari, rechini, calcani. Locuitorii pușinelor așezări din insule descînd din surghiuniți și pirați. Ei se ocupă cu vînatul, pescuitul și agricultura.

La Alger, sosirea primăverii e marcată de tradiționala sărbătoare națională „Aid-el-Kebir” — „Ziua berbecului sacrificat”. În zori se aud behăituri sfișietoare, iar puțin mai tîrziu în umbra curților interioare, pe acoperișurile drepte ale căsuțelor joase, dar și pe balcoanele care încing clădirile înalte, se ivesc berbeci proaspăt tăiați și piei atunci jupuite și puse la uscat.

„Aid-el-Kebir” vestește primăvara, cu binecunoscutele-i capricii, cu rafalele sirocco-ului ce bate dinspre Sahara, aducînd cu el schimbări bruște de presiune. În primele ore ale dimineții cerul poate să fie de aceea mohorit, cu nori plutînd jos deasupra capitalei algeriene, apoi vîlul cenușiu dispare și soarele începe să ardă puternic, ca vara. După altă jumătate de oră, asupra orașului se abate o ploaie torrențială cu grîndină care, curînd, încetează însă și pe cerul senin se ivește iar soarele. În astfel de clipe Algerul e nespuz de frumos. Albul clădirilor se armonizează splendid cu verdele erud al portocalilor, lămiilor și palmierilor, conferînd un colorit specific orașului, despre care locuitorii lui obișnuiesc să spună: „Alger, nu mai există alt oraș ca Algerul nostru”.

Un colos din aluminiu și sticlă cu o înălțime de 332 de metri domină Chicago. E primul vlăstar al „orașului pe verticală al viitorului” — cum e numit în prospectele publicitare zgîrie-norul „John Hancock Center”. Primele cinci etaje ale colosului vor adăposti o bancă, birouri pentru agenți de bursă, magazine. În următoarele șapte etaje vor fi parcate 1 200 de automobile. Alte 28 de etaje vor fi destinate, de asemenea, unor birouri și oficii. La etajul 44 se vor deschide o frizerie, o farmacie etc. Locatarii celor 705 apartamente dispuse la etajele 45-92 vor putea admira, cu respirația tăiată, toată panorama orașului. Ultimele opt etaje vor adăposti restaurante, puncte de observație etc.

De mai bine de 100 de ani, Zanzibarul acoperă circa două treimi din necesitățile de cuișoare ale omenirii. Leagănul cuișoarelor zanzibareze este orașul Mtoni, unde au fost plantați, în 1829, lingă palatul sultanului Said, primii arbuști de cuișoare aduși în Zanzibar din insula Mauritius.

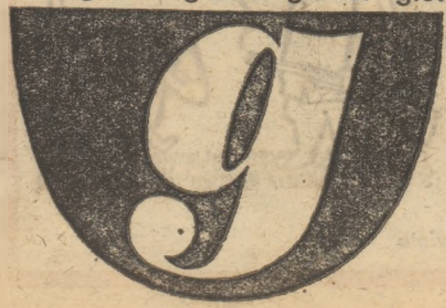
Arbuștii încep să dea rod în al cincilea an de viață, continuînd să rodească pînă la 100-130 de ani, cînd mor. Cuișoarele și uleiul extras din ele sînt utilizate în industria chimică, la prepararea de medicamente, în conservarea produselor alimentare și în fabricile de produse cosmetice. Cuișoarele fac parte integrantă din viața zanzibarezilor, care recurg la ele în orice împrejurare. Ii dor dinții, au răciți, îi doare spatele, îi supără stomacul — iau puțin ulei de cuișoare și parcă se simt mai bine.

(După „Za rubejom”, „Izvestia” și „Nedelea”)

Fără cuvinte

gLOBUL
globul globul
globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul

Uneori, aventura incepe în muzeu...

(Urmare din pag. 4-a)

de muzee, care sînt vizitate anual de circa 220 milioane de oameni*. Dar paza tablourilor are acum un caracter științific. În limbajul personalului din muzee au apărut termeni ca „raze infraroșii”, „cîmp magnetic” etc. Sistemele de semnalizare sînt prevăzute cu instalații electronice. Ochii paznicilor au fost înlocuiți de telecamere și microfoane sensibile. Iar noaptea intră în funcțiune și alte dispozitive de siguranță. Căci s-a obișnuit să se creadă că răufăcătorii „lucrează” noaptea.

Directorii de muzee declară în unanimitate că noile sisteme de securitate sînt „o armă absolută împotriva hoților de frumos”. Hoții sînt însă de altă părere, fapt atestat acum cîțiva ani de dispariția „Duceului de Wellington”. Achetizat la o licitație cu 200 000 de lire sterline, tabloul lui Goya a fost expus la National Gallery din Londra. În felul acesta, portretul eroului național al Marii Britanii a fost admirat de circa 50 000 de vizitatori și ar mai fi putut să fie văzut și de mulți alții, dacă, la 21. august 1961, n-ar fi dispărut. Ca să-l fure, hoțul n-a făcut decît să scoată geamul de la toaletă și să intre noaptea într-un coridor al muzeului. (Ce se întîmplase cu sistemul de semnalizare ? !)

Prima întrebare pe care și-au pus-o anchetatorii a fost: hoț de profesie sau un colecționar maniac? Nici una, nici alta. După cîteva zile, autorul furtului a dat singur semne de viață, trimițînd ziarelor următoarea înștiințare: „Tabloul e în perfectă stare. Va fi restituit muzeului dacă guvernul va vărsa pentru fondul săracilor suma de 200 000 de lire”. Exact cît se plătiese pentru cumpărarea tabloului.

Cererea hoțului altruist n-a fost satisfăcută. Guvernul a încredințat cercetările Scotland-Yardului, care n-a putut însă da de urma celui ce săvîrșise furtul. Exact peste un an, acesta a dat din nou semne de viață: „Ducele e bine, sănătos, dar dacă banii nu vor fi vărsați, viitorul lui nu e sigur” — suna telegrama adresată ziarului „Daily Mirror”.

Dar nici de astă dată n-a primit vreun răspuns. Peste încă un an, obosit probabil de atîta așteptare, făptașul a sugerat singur soluția: „Toate ziarele engleze să organizeze colecte de fonduri pentru săraci și tabloul va fi restituit”.

Ziarele s-au ținut tare.

A mai trecut un an și jumătate. Și din nou a răsunat în pustiu glasul hoțului, care de data aceasta s-a adresat opiniei publice: „Nu cer mult. Goya va fi restituit, dacă direcția muzeului își va lua angajamentul ca timp de o lună să verse taxa de vizitare a galeriilor în fondul săracilor”.

E greu de crezut, dar nici acum nimeni, literalmente nimeni nu și-a asumat riscul de a face o asemenea promisiune. Hoțul-filantrop a rămas singur-singurel în fața zidului tăcerii.

Și n-a mai rezistat.

La sfîrșitul lui mai 1965, după aproape patru ani de la dispariția portretului ducelui de Wellington, la redacția ziarului „Daily Mirror” a sosit o banderolă cu cheia unei boxe a biroului de păstrare a obiectelor din gara Birmingham. Tabloul eroului de la Waterloo se afla acolo. În perfectă stare.

Tot hoț-filantrop a fost și autorul furtului unui „Renoir” la Tokio. Admi-

ratorul celebrului impresionist socotea amoral faptul că colecționari bogați țin sub cheie comori care, de fapt, sînt ale întregii omeniri. Încît într-o noapte a furat un peisaj de Renoir din casa unui fabricant bogat.

— Am colindat tot muzeul din Tokio și n-am găsit nici o lucrare de Auguste Renoir, a scris hoțul ca să-și justifice fapta. Sînt dispus să restitui tabloul cu o singură condiție: așa-zisul lui proprietar să-și ia obligația să-l dăruiască muzeului, unde să fie expus pentru public.

Convins probabil că nu va mai intra niciodată în posesia tabloului, milionarul și-a dat public consimțămîntul. În aceeași zi, a primit un telefon. Un glas de femeie îl invita să caute în automobilul galben care staționa în fața casei lui. Fostul proprietar a găsit acolo „Renoir-ul”, învelit cu grijă în hîrtie...

*) Cifrele sînt ale criticului englez Milton Esterow, „Mystères des tableaux volés”, Presses de la Cité, Paris, 1968.

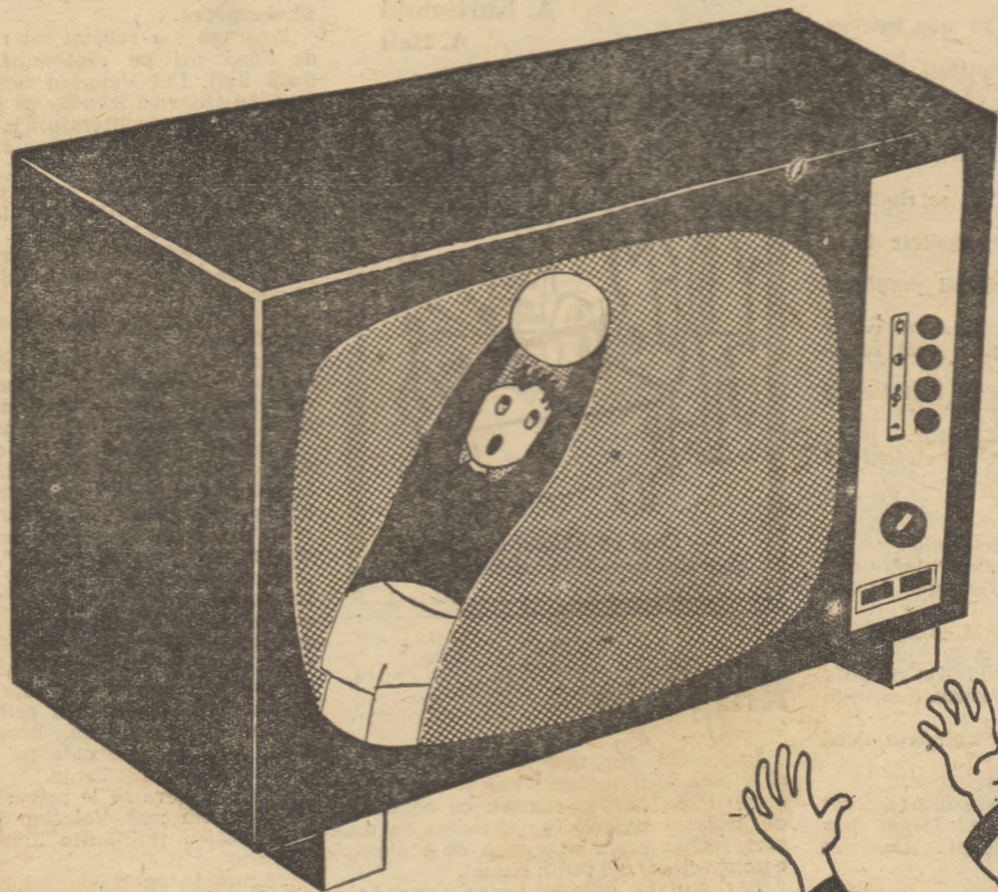

CEREȚI
ÎNCĂLȚĂMINTEA
ȘI ARTICOLELE
DE MAROCHINĂRIE

DUMBRAVA

produse
de întreprinderea

13 DECEMBRIE-SIBIU

MECIURI LA
DOMICILIU ?!

UN MIRAJ ?

NU...

UN TELEVIZOR

miraj

Manifestări sportive, informații, spectacole, emisiuni culturale, emisiuni pentru copii și multe alte clipe plăcute. IATA ce vă oferă un televizor Miraj.

— Televizorul MIRAJ E 59—681 este un receptor de televiziune cu 12 canale și cu ecran mare — diagonala 59 cm, prezentat într-o elegantă casetă furniruită, cu o linie asimetrică modernă.

— Strălucirea imaginii permite vizionarea în condiții excepționale a programelor.

— Difuzorul permanent dinamic asigură o reproducere de bună calitate a sunetului.

— Șasiul rabatabil folosit la construcția televizorului dă posibilitatea unei întrețineri și depanări ușoare.

— Prețul este de 5.100 lei. Se poate cumpăra și cu plata în 12—18 rate lunare, cu un aconto de numai 765 lei.

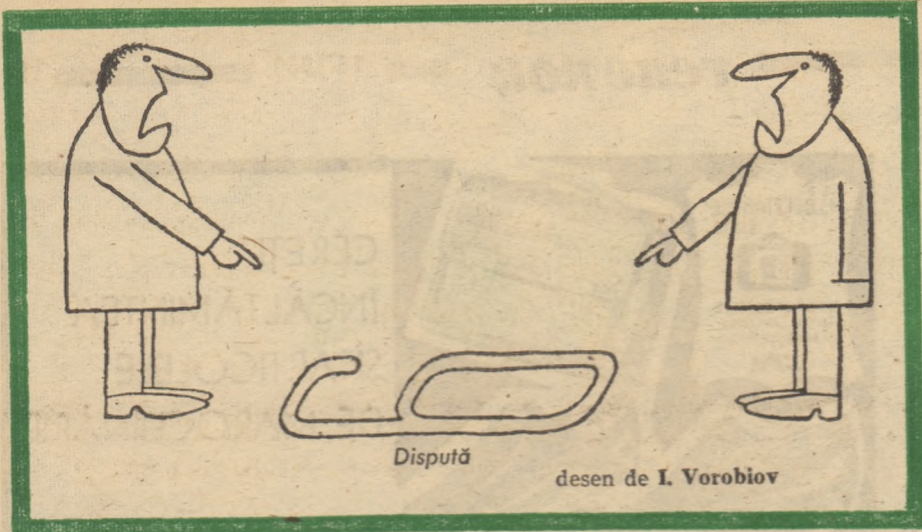
Poșta medicului

(Urmare din pag. 8-a)

„UN GRAV BOLNAV” — București: 1) Trebuie să echilibrați în primul rînd raporturile sexuale. Ar fi bine să discutați deschis cu soția dv. și eventual să o determinați să consulte un medic specialist. 2) Ca tonice nervoase pentru dv. vă recomandăm: ser neurotonic 10 fiole lunar urmate de vit. B₁ și vit B₁₂ (1 fiolă la 2 zile) în celelalte 20 zile. Seara, la nevoie, Napoton 1—2 drajeuri.

L. D. — Timișoara: Sechelele de raitism tardive nu mai pot fi tratate medical și nici chirurgical. Singura soluție este gimnastica (cultura fizică medicală) care, dezvoltînd musculatura, va „acoperi” sechelele toracice.

P.P.P. — București: O dată trecută pubertatea, piciorul plat nu mai poate fi tratat. Cîteva recomandări. Picioarele trebuie menținute pe o boltă artificială cît mai mult timp cu puțință, cu ajutorul susținătoarelor plantare purtate în pantofi închiși la spate, plați. Mai puțin recomandabil (dar, totuși...) este pantoful cu un toc de o înălțime potrivită.

Primiți un elefant ?

Telefonul zbirnii. Petrov ridică receptorul.

— Alo! se auzi o voce de bărbat. La telefon grădina zoologică.

— Vă ascult.

— Umpleți cada cu apă. În douăzeci de minute vă trimitem un elefant. Trebuie să-i facem baie.

— Ce elefant! se miră Petrov.

— African.

— Un elefant african! Și de ce mi-l aduceți mie?

— Pentru că la grădina zoologică s-a închis apa.

— Păi la mine în baie n-o să-ncap. Am o cadă mică, știți, ca într-un apartament nou.

— Nu face nimic. O să stea într-un picior. E dresat.

— Mă rog, dacă insistați... Aduceți-mi-l.

— Îndată, spuse vocea din receptor. Numai să-i pun căpăstrul.

— O clipă! ce apă să torn în cadă? Caldă, rece?

— Cît mai fierbinte! Să se simtă ca în Africa.

— Bine, mă duc să pregătesc baia.

— Poftim?!

— Am spus că trebuie să pregătesc baia pentru elefant.

Urmă o scurtă pauză. Apoi vocea din receptor spuse de data asta supărată:

— Ce, ai căpiat? Sau îți bați joc de mine?

— Nu înțeleg! se miră Petrov.

— Ai crezut povestea cu elefantul?

— Da. De ce mă întrebi?

— Am glumit, omule!

— De ce?

— Cum de ce? Din plictiseală!

— Vasăzică nu-mi aduci elefantul!

— Ei asta-i acum! De unde să iau elefant?

— Spuneai că lucrezi la grădina zoologică.

— Cite nu spune omul! Am glumit!

— Nu înțeleg, spuse Petrov. Sau te-ai răzgîndit?

— Cum era să mă răzgîndesc dacă nici nu m-am gândit?

— Atunci de ce mi-ai telefonat?

— Ori ești prost de-a binelea, ori faci pe deșteptul cu mine! Ți-am spus că a fost o glumă! Pricepi? Am vrut să mă distrez, atîta tot.

— Nu văd nimic amuzant în povestea asta.

— Ia gîndește-te, cap de lemn ce ești, cum ar putea să intre un elefant în casă? Păi ar rămîne înșepenit pe scară!

— Da' de unde! L-am urca cu liftul.

— Arată-mi mie un lift care să reziste la o namilă ca asta!

— Dar dacă l-am transporta în două reprize?

— Ascultă, se enervă vocea, termină cu băscălia. Doar n-o să spui că vorbești serios.

— Dimpotrivă. Vorbesc foarte serios.

— La naiba! Și un copil știe că elefanții sînt îmbăiați la Grădina zoologică.

— Păi spuneai că vi s-a închis apa!

— Du-te dracului! zbiră vocea din receptor.

— De ce te superi? Vreau să te ajut. Elefanților le place să facă baie.

— Ești un huligan! Lasă-mă în pace.

— Păi dumneata mi-ai telefonat...

— Eu!? Ei da, eu ți-am telefonat și acum am de gînd să telefonez la miliție... Te-nvăț eu minte să faci pe huliganul. O să ți se suspende telefonul!

— De ce?

— Din cauza elefantului!

— Dar sînt gata să-l primesc la mine în baie!

— Ascultă, (vocea din receptor deveni plîngărească), ce ai cu mine? Ce ți-am făcut? Am vrut numai să glumesc...

— Da' de unde-mi știi telefonul?

— Wabar n-am de telefonul tău! Am format un număr la întimplare. Pînă la tine am mai sunat și alții...

— Da' de unde ai atîția elefanți?!

— Elefanți? ! Explodă vocea din re-

ceptor. Bine!! Ți-o plătesc eu! Îți aduc un elefant în carne și oase! Să știi, că nu mînc o lună și tot cumpăr un elefant! African, nu o stîrpitură oarecare! Să nu-mi spui pe nume dacă nu ți-l aduc!!

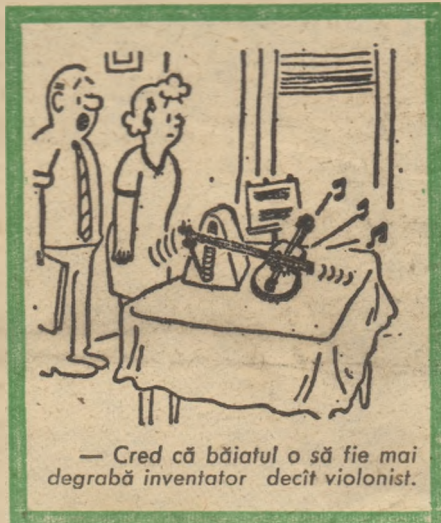
În receptor se auzi un pocnet. Apoi veni tonul.

„A închis”, se gîndi Petrov. Apoi deschise cartea de telefon la litera G și formă numărul grădini zoologice.

— Alo! se auzi în receptor o voce de bărbat.

— Tot n-am înțeles, tovarășe, spuse Petrov. Cum rămîne cu elefantul?

A. Kurleanski
A. Hait

Răsplata

În secolul electronicii atotputernice, al ciberneticii miraculoase și al auto-servirii, un bărbat cărunt, cu ochelari de profesor universitar și încins cu un șorț cochec peste o pijama de mătase, e un spectacol cel puțin ciudat.

Bărbatul își deretice locuința proprietate personală, compusă din două camere cu tot confortul. În timp ce minuia stîngaci peria de parchet, lovindu-se de toate mobilele și umplindu-se de vinătăi, Valerian Semionovici (acesta e numele), văduv, pensionar, a fost conferențiar la catedra de literatură universală, se gîndea cu nostalgie că pînă în urmă cu două săptămîni avusese o menajeră excelentă. Cînd femeia îl anunțase că trebuie să plece la țară, să-și crească nepoțelii, Valerian Semio-

novici înfruntase vestea cu oarecare stoicism, dar nu fără amărăciune.

— Fără dumneata sînt un om pierdut, Glafira Ignatievna, îi spusese Valerian Semionovici.

— Nu vă necăjiți, vă găsec eu pe cineva, îi făgăduise menajera. Dar pînă atunci aveți grijă să dereticiți în fiecare zi, că de nu, au să vă dea afară din casă pălanjenii și gîndacii!

După două săptămîni, cînd apărură primii gîndaci, Valerian Semionovici își aduse aminte de sfatul menajerei și se apucă de treabă. Tocmai cînd se gîndea cum de nu remarcase pînă atunci că vesela se murdărea atît de ușor și că mobilele aveau atîtea colțuri ascuțite, auzi soneria de la ușa de intrare.

Erau două fete. Una blondă, cealaltă brună, amîndouă frumoase foc. Cea blondă (cu pieptănătura „coadă de cal”) se recomandă „Liusea”. Cealaltă (cu părul numai zulufi) arată că o cheamă Tania. Apoi îl informară în cor că sînt eleve în clasa a zecea, că locuiesc prin apropiere și ar dori să-l dea o mină de ajutor la treburile gospodărești, obligîndu-se să vină de două ori pe săptămîină. Fără bani, firește, din sentimente pur umanitare.

— Putem începe, Valerian Semionovici? îl întrebă fetele.

Emoționat pînă la lacrimi, Valerian Semionovici nu apucă să răspundă, că una din fete îi și scoase șorțul tivit cu dantelă, iar cealaltă apucă peria de parchet. Apoi îl instalară într-un fotoliu și se apucară de treabă.

„Ingerii mei păzitori! gîndea în sinea lui Valerian Semionovici. Cum să vă răsplătesc? Nu știu să spun anecdote și nici să susțin o conversație mondenă. Mă pricep doar la literatură.”

Și în timp ce fetele ștergeau stratul gros de praf, Valerian Semionovici le ținu o prelegere despre sonetele lui Shakespeare.

Povestea s-a repetat cu regularitate, de două ori pe săptămîină, timp de două luni. Lui Valerian Semionovici i se păru chiar că izbutise să le trezească interesul pentru literatură și se bucură grozav cînd într-o zi Tania îl întrebă, roșind:

— Dar ce părere aveți despre Evgheni Oneghin privit prin prisma vremurilor noastre?

Valerian Semionovici îi ținu o amplă prelegere despre personajul pușkinian și parazitismul social. Vorbi cincizeci de minute în șir, așa cum fusese obișnuit la catedră.

Într-o bună zi, însă, Liusea și Tania dispărură. Nedumerit și necăjit, Valerian Semionovici așteptă două săptămîni. Și cînd apărură primii gîndaci...

Istoria se repetă. Doar că de astă dată, cînd se duse să deschidă ușa de la intrare, văzu în prag o tînără șatenă (cu pieptănătura „primăvară”) și una roșcată (cu părul „căpiță de fin”). Prima se recomandă: „Alla”, cealaltă: „Sima”. Apoi îi explicară în cor că Liusea și Tania primiseră bilete la o casă de odihnă, că în febra pregătirilor de plecare n-avuseseră timp să-l prevină și că de acum încolo ele, Alla și Sima, se vor îngriji de gospodăria lui Valerian Semionovici. Din cele mai pure sentimente umanitare. Erau eleve în clasa a zecea, la școala pe care o absolviseră Liusea și Tania.

Era o plăcere să le privești cum trebăluiau prin casă. Valerian Semionovici le răsplătea țîndu-le lungi prelegeri literare.

„Acum în apartamentul lui Valerian Semionovici deretică a șasea pereche de eleve. Pensionarul nu bănuiește nimic. Nu observă că la un moment dat una din fete se retrage în camera vecină și ia notițe. Sau poate că numai se prefăce că nu observă? În definitiv, fetele muncesc, în timp ce pentru el prelegerile de literatură nu sînt muncă, ci o nespusă plăcere. În orice caz, profesoara de literatură de la școala unde învață sau au învățat fetele e sigur însă că nu bănuiește nimic. E foarte mîndră că de la o vreme tezele

• UMOR •
r umor umor u.
r umor umor umor u.
umor umor umor umor u.
ior umor umor umor u.
umor umor umor umor u.
nor umor umor umor u.
r umor umor umor umor u.
mor umor umor umor u.

elevelor ei sînt la nivel universitar. De altfel, acum cîteva săptămîni a și fost evidențiată pentru rezultatele obținute în predarea literaturii universale în clasele superioare.

Leonid Lenci

Caramellele

Șeful nostru ține foarte mult la păreră colectivului. E adevărat, se spune că pînă nu de mult ținea seama numai de propria lui părere. Oricum, în ce mă privește, am putut să mă conving personal că Nikolai Petrovici nu ia nici o hotărîre importantă fără să se sfătuiască cu noi.

Acum o lună, bunăoară, în secția noastră a fost elaborată tehnologia unui sortiment nou de caramele. Aromate, moi, într-un cuvînt delicioase. Nu ne mai rămînea decît să le găsim un nume.

— Nu vreau să hotărîsc de unul singur, spuse Nikolai Petrovici. Să ne gîndim cu toții. Ce propuneți?

Tehnologul Gromcev își dădu cu părerea că „Fulg de nea” ar fi un nume potrivit. Șeful încuviință. Laboranta Jenea propuse ca noul sortiment să fie botezat „Ghiocel”.

— Da-a... „Ghiocel”... Foarte romantic, spuse Nikolai Petrovici.

Nastenka, de profesie degustător, declară că în virtutea calităților lor gustative caramellele ar trebui numite „Merisoare”. Nikolai Petrovici notă cu grijă propunerea, dînd din cap aprobator.

Roșind pînă-n virful urechilor, ambalatoarea Valea spuse că i-ar plăcea o denumire mai deosebită, „Vis de dragoste”, de exemplu.

— „Vis de dragoste”, repetă îngîndurat Nikolai Petrovici și începu să schițeze graficul de producție.

— Propun să le numim „Pescărușul”, prinse glas prislea secției, proaspăt întors de la mare.

— Frumoasă denumire, „Pescărușul”, spuse Nikolai Petrovici visător. Vă mulțumesc tovarăși, pentru contribuție. Ați făcut propuneri interesante și utile.

Curînd după aceea caramellele și-au făcut apariția în magazine. Se numesc „Standard B/II”. Se topec în gură ca un fulg de nea, au un parfum suav de ghiocel, un gust acrisor de merisoare și un pescăruș desenat pe ambalaj. Numai visul de dragoste a rămas un vis.

P. Șiriaev

